

VERSLAG van de vergadering van de Statencommissie Ruimte, Groen en Water d.d. 23 oktober 2017 in het Provinciehuis van Utrecht

Aanwezig:

Voorzitter: mw. ir.J.C.V. Vaessen

Leden van GS: drs.ing. P. van den Berg, mw. drs. M. Maasdam (tot 20.00 uur), mw. A.M.A. Pennarts-Pouw en mw. mr. J. Verbeek-Nijhof;

Commissieleden: mw. E.J. Broere-Kaal (PVV), mw. H. Chidi (D66), H. van Deún (PVV), mw. ir. A.A. Ens (VVD), drs. J. Germs (VVD), drs. C. de Heer (ChristenUnie), mw. W.M.M. Hoek (50PLUS), mw. H.J. Keller (PvdD), mw. T. Koelewijn-Koelewijn (CDA), mw. drs. E. Kotkamp (GroenLinks), P.C. Kroon MSc (GroenLinks), drs. C. de Kruijf (PvdA), P. van Leeuwen (SGP), ir. R.G.H. van Muilekom (PvdA), mw. M.G. Noordenbos (SP), ing. T. van Oosterom (CDA), A.J. Schaddelee (ChristenUnie), W. van der Steeg (SP) en H. Toutouh (SP);

Van ambtelijke zijde aanwezig: dr. R. Poort (adjunctgriffier) en mw. G. van Weerd (verslag)

-----

1. ALGEMEEN

1.1 Opening

De voorzitter, mevrouw Vaessen, opent de vergadering en heet alle aanwezigen welkom.

1.2 Vaststellen agenda

De heer De Kruijf begrijpt dat de eindtijd van deze vergadering om 18.00 uur gepland is, terwijl het presidium om 17.30 uur bijeen komt. Dat is onhandig. De blokindeling van de agenda is toch wat dwingend en wellicht is het goed daar over te spreken.

De heer Van Déun constateert dat de heer Jung zo dadelijk gaat inspreken. Opnieuw moet hij vaststellen dat dit wel in de voorzittersmail wordt gemeld, maar niet in de agenda op de website en op de app van PS. De inwoners hebben daardoor niet kennis kunnen nemen van het initiatief tot verkoop van percelen in Den Dolder. Hij betreurt dit, temeer daar het vaker voor komt dat dergelijke zaken niet op de agenda worden vermeld.

Dat zelfde geldt ook voor de rondvraag van de PVV over de stalbranden. Deze rondvraag is vier weken geleden ingediend maar staat niet op de agenda op de website en de app.

Vervolgens constateerde de PVV dat er op zondagmiddag allerlei stukken voor deze vergadering werden doorgestuurd. De PVV vindt dat ongewenst. De zondagsrust van de SGP en andere fracties moet worden gerespecteerd. Gelet op de lange agenda, is het wellicht goed na te gaan of rondvragen, bv. over roundup, die gisteren zijn ingediend dermate urgent zijn dat ze vandaag aan de orde moeten komen. De vergadering van MME van vorige week heeft zeven uur geduurd. Ook de agenda van RGW is weer erg uitgebreid. De PVV suggereert serieus na te gaan een extra Statencommissie in te stellen.

De heer Van Leeuwen onderschrijft het betoog van de heer Van Déun.

De voorzitter deelt mede dat de opmerking van de PVV ter harte zal worden genomen en onderwerp van gesprek zal zijn in het Presidium. Zij bedoelt daarmee dat er voortaan geen stukken meer op zondag moe-

ten worden verzonden, dat er wordt gekeken naar de urgentie van rondvragen en dat zal worden besproken of er ruimte moet worden gemaakt voor het instellen van een vierde Statencommissie.

De heer De Kruijf verwijst naar het reglement van orde. Daarin staat dat er op de dag van de vergadering tot 9.00 uur rondvragen mogen worden ingediend. Niemand wordt gedwongen stukken op zondag te lezen. Degenen die dat wel doen, hebben dan wat meer tijd zich voor te bereiden op de vergadering.

De voorzitter merkt op dat er vanochtend om 8.55 uur alsnog een rondvraag is ingediend. Dat betekent dat er aan deze agenda nog een vierde rondvraag wordt toegevoegd.

Mevrouw Broere signaleert dat de maandagen voor PS-leden zo vol gepland zijn, dat het wel erg lastig wordt om adequaat in te gaan op de rondvragen die op het laatste moment zijn ingediend.

De agenda wordt aldus vastgesteld.

1.3 Mededelingen

Inspreker H. Jung over de verkoop van percelen aan de Dolderseweg te Den Dolder.

De heer Jung leest de volgende inspraakreactie voor:

“Het lijkt er sterk op dat zowel de provincie als mijn gezin benadeeld zijn bij de verkoop van de kavels aan de Dolderseweg rond no. 50 in Huis ter Heide.

In februari van dit jaar meldden wij ons bij de provincie, omdat wij zagen dat bosschages weggehaald werden bij de kavels. Mijn interesse maakte ik kenbaar in een e-mail. Daarnaast nam ik telefonisch contact op met de provincie. De ambtenaar die ik aan de telefoon had, bevestigde ons vermoeden dat de kavels in de verkoop zouden komen. Ik werd afgehouden met de mededeling dat het nog wel een jaar zou duren voordat dit zou gebeuren. Er werd mij verteld dat er contact met mij zou worden opgenomen als het zover was en dat er sowieso een brief uit zou gaan naar omwonenden, wat wij zijn, aangezien wij op 500 meter afstand van de kavels wonen. Er werd echter nooit contact opgenomen.

Uit mijn WOB-verzoek blijkt dat de provincie de makelaar een mail stuurde met de mededeling hoe ik ‘in de wacht’ kon worden gezet. De makelaar stelde een conceptmail op, die nooit naar mij verzonden is. Hij had geen belang bij het informeren van particulieren, want in november 2016, ruim voordat de verkoop van de kavels zou beginnen, had een bevriende ontwikkelaar zich reeds gemeld. Een één-tweetje zou voor de makelaar ideaal zijn, aangezien hij dan de woningen die de ontwikkelaar zou bouwen ook zou kunnen verkopen. Zo kan hij twee keer verdienen aan de kavels. Dus terwijl de ontwikkelaar ruim de tijd had om zich voor te bereiden en precies wist wanneer de verkoop zou beginnen, werden wij en anderen volledig buiten beeld gehouden.

Gezien het één-tweetje werd er ook geen ruchtbaarheid gegeven aan de verkoop van de kavels. Er werden geen ‘te koop’ borden bij de kavels geplaatst. Er werd geen persbericht uitgestuurd voor publicatie in regionale media, een geïnteresseerde particulier zoals ik werd ‘abusievelijk’ niet geïnformeerd, er werd geen brief naar omwonenden gestuurd en de makelaar deed geen correcte aanmelding bij Funda: de woning op één van de kavels werd niet als woning aangemeld, maar slechts als bouwkaavel. Volgens de makelaar omdat er geen interesse zou zijn voor de woning. Echter, de geïnteresseerden die zich hebben gemeld, kwamen louter voor de woning. Geen ruchtbaarheid geven is totaal niet in het belang van de provincie, want hoe meer ruchtbaarheid – denk aan marktwerking – hoe hoger de opbrengst.

Per toeval kwamen wij er achter dat de kavels in mei/juni van dit jaar in de verkoop waren gegaan. Wij meldden ons met een onvoorwaardelijke bieding. Volgens de makelaar waren wij twee uurtjes te laat en daarom nam hij onze bieding niet aan. Dat hij ons volledig ‘vergeten’ was te informeren, terwijl wij ruim

van tevoren onze interesse kenbaar hebben gemaakt, deed hier bij hem niets aan af. Middels een WOB-verzoek kwamen we erachter dat er met verschillende maten werd gemeten. De ontwikkelaar had, zoals gezegd, in november 2016 al alle informatie, terwijl wij werden afgehouden. Daarmee wordt een voorwaarde die de provincie heeft gesteld voor de verkoop geschonden: er moet marktwerking plaatsvinden en wel middels de verkoop aan zowel ontwikkelaars als particulieren.

Maar de zaak zit nog vreemder in elkaar. Waarom werd er een makelaar uit Soest in de arm genomen die op dit moment geen enkele woning in Zeist, Den Dolder en Bosch en Duin te koop heeft staan? Waarom niet een makelaar uit Zeist of Den Dolder? Huis ter Heide en Den Dolder zijn immers grondgebied van Zeist. Een gemeente die hele andere verkoopprijzen en potentiële kopers kent dan de gemeente Soest.

Dat de makelaar uit Soest inderdaad niet bekend is met de verkoopprijzen in Zeist, blijkt uit een vergelijking met kavels die in Kerckebosch worden verkocht. Voor een kavel van 1000 m² moet een koper € 775.000 neerleggen en zelfs méér als er meerdere gegadigden zijn. Wij hebben het hier over kavels van minimaal 3500 m², (drie en half keer zo groot) die voor € 600.000 weggaan. De kans is groot dat de provincie een miljoen euro is misgelopen in een project dat al miljoenen euro's verlies heeft geleden.

Kortom: wij zijn benadeeld en jullie zijn benadeeld. Maar misschien is het nog niet te laat. De gunning heeft nog niet plaatsgevonden. Ik wil u dan ook vragen kritisch te kijken naar mijn inspraaknota en vragen te stellen aan de gedeputeerde, om wederom een fiasco in dit project te voorkomen.

Ik wil u vragen om de gedeputeerde te verzoeken niet over te gaan tot gunning van de kavels aan de bevriende ontwikkelaar, maar ons WOB-verzoek af te wachten. Daarnaast wil ik u vragen om de gedeputeerde te verzoeken ons te betrekken in het verkoopproces, zoals ons al lang geleden beloofd was, om een nieuwe makelaar in de arm te nemen en de kavels te laten hertaxeren.”

De voorzitter geeft de commissieleden gelegenheid tot het stellen van vragen.

Mevrouw Hoek vraagt of deze kwestie al in de gemeenteraad is behandeld en of daarover besluitvorming heeft plaatsgevonden.

De heer Jung antwoordt dat de kavels een dubbele bestemming hebben, zowel voor vrijstaande woningen als voor twee onder een kap woningen. Wanneer van een twee onder een kap woning wordt uitgegaan, dan is de prijs “bizar goedkoop”: € 3 ton voor een twee onder een kap woning met een uitzicht van vijf kilometer over een landingsbaan. Het gaat hier om een unieke plek. Het bestemmingsplan is reeds in 2013 vastgesteld. Hij heeft brieven gezonden naar de wethouders van Soest en Zeist, maar zij geven aan dat het hier om een privaatrechtelijke verkoop gaat en dat de provincie daarvoor verantwoordelijk is. Spreker meent dat er in de raad/raden wel vragen over dit onderwerp zijn gesteld, maar beïnvloeding was niet mogelijk. De raden laten deze kwestie in feite aan de provincie over. Wel hebben zij om een antwoord verzocht op vragen, die spreker ook al had gesteld.

De voorzitter geeft vervolgens het woord aan gedeputeerde Maasdam.

Gedeputeerde Maasdam is ervan uitgegaan dat de inspreker zich tot de commissie RGW richt en niet tot GS. Uiteraard is zij bereid vragen van de commissie te beantwoorden.

De heer Van Leeuwen begrijpt dat dit onderwerp voor de volgende commissievergadering geagendeerd is.

De voorzitter verduidelijkt dat dit onderwerp volgende maand door de bezwarencommissie wordt behandeld, maar niet door de commissie RGW.

De heer Van Leeuwen vraagt de gedeputeerde geen onomkeerbare stappen te zetten totdat de bezwarencommissie dit punt heeft afgehandeld. Hij verwacht daarover vervolgens een terugrapportage in deze commissie.

De heer Van Déun vraagt of GS inmiddels een definitief besluit hebben genomen over de gunning van de kavels aan de Dolderseweg in Huis ter Heide. Zo niet, dan vraagt hij dat op te schorten. In de stukken wordt melding gemaakt van een taxatierapport uit 2013 dat in 2016 geactualiseerd werd. Onduidelijk is wie dat taxatierapport heeft opgemaakt. De PVV verzoekt om inzage in dat rapport.

De heer Schaddelee vraagt de gedeputeerde te reageren op de inspraak van de heer Jung. In algemene zin is hij benieuwd of die lezing correct is. Kan de gedeputeerde ook iets zeggen over het geld dat de provincie volgens de heer Jung is misgelopen?

Mevrouw Ens vraagt de gedeputeerde in te gaan op het inkoop- en aanbestedingsbeleid van de provincie Utrecht. Maakt verkoop daar onderdeel van uit?

Gedeputeerde Maasdam begrijpt dat meerdere fracties haar verzoeken geen onomkeerbare stappen te zetten. Het bezwaar dat tegen het WOB-verzoek is ingediend, zal op 9 november door de Awb-commissie worden behandeld. De provincie heeft, voor wat betreft de kavels in Den Dolder, een open inschrijvingsprocedure gevolgd en dat heeft geleid tot een winnende inschrijving. Vervolgens werd dat gecommuniceerd met de winnaar, nl. de betrokken makelaar. Daarmee werd er een mondelinge overeenkomst aangegaan. In die zin zijn er op dat moment al impliciet onomkeerbare stappen gezet.

De verkoop wordt naar zij hoopt volgende week definitief door GS bekrachtigd.

Mevrouw Broere interrumpeert met de vraag hoe het kan dat een makelaar een openbare inschrijving heeft gewonnen. Zij begrijpt dit niet. Ze heeft het gevoel dat er veel onduidelijkheden zijn en wil een ad hoc reactie van GS voorkomen. Zij stelt voor dit punt te verdagen totdat alle feiten op tafels zijn, ook de inbreng van de heer Jung. De taxatierapporten moeten worden afgewacht. Bekend moet zijn wie er destijds heeft getaxeerd en wie de waardebepaling in 2016 heeft gedaan. Pas dan kan iedereen de goede vragen stellen.

Mevrouw Kotkamp verbaast zich enigszins over deze discussie. Gisteren heeft deze commissie van GS een brief ontvangen over dit onderwerp, waarin helder is uitgelegd wat de procedure is geweest, dat dit rechtmatig is en dat het bezwaar dat is ingediend op basis daarvan niet ontvankelijk is verklaard. Deze brief geeft antwoord op de vragen die nu worden gesteld.

Mevrouw Maasdam beaamt dat genoemde brief gisteren naar de commissie en de heer Jung is gezonden. Daarin is het proces van deze privaatrechtelijke verkoop duidelijk geschetst. Ook wordt aangegeven hoe de taxatie in 2016 heeft plaatsgevonden. Bewust is gekozen voor een procedure met open inschrijving. Een en ander is conform de toenmalige marktsituatie verlopen en de provincie zal daarop geen geld verliezen. Gevraagd werd om uitstel van behandeling door de Awb-commissie.

Zij zegt toe te zullen nagaan of de behandeling enigszins naar achteren kan worden geschoven, maar daarbij tekent zij wel aan dat reeds op 7 juni jl. de brieven zijn geopend, de biedingen bekend zijn gemaakt, alsmede de winnende inschrijving. De provincie gaat in zee met degene die het hoogst heeft geboden en dat alles heeft juridische consequenties.

De VVD vroeg ook naar het inkoop- en aanbestedingsbeleid van de provincie Utrecht. Standaard laat de provincie een taxatie en eventueel een tweede taxatie uitvoeren. Omdat er een open inschrijvingsprocedure werd gevolgd, is er voor zo'n taxatie gekozen. De open inschrijving bepaalt op dat moment de waarde van de gronden.

Zij zal navragen of de taxatierapporten openbaar zijn. Zij zal daar op terugkomen.

De heer Van Déun geeft aan dat de commissie eventueel ook vertrouwelijk kennis kan nemen van de taxatierapporten. Concreet vraagt hij wat de toezegging van de gedeputeerde inhoudt.

In de formulieren die door de provincie worden gebruikt staat duidelijk dat "het de provincie niet bindt totdat het feitelijke contract is aangegaan". Er ligt voor GS derhalve geen juridische belemmering om de procedure nog even uit te stellen. De PVV hecht zeer aan uitstel.

De heer Schaddelee sluit zich daarbij aan. Er is nog geen sprake van juridisch onomkeerbare stappen. Uitstel is nodig om te voorkomen dat PS voor een voldongen feit wordt geplaatst. Beter is het eerst alle feiten op tafel te krijgen.

Mevrouw Kotkamp meent dat de feiten al op tafel liggen. In voornoemde brief wordt duidelijk gemaakt dat, zelfs wanneer de inspreker op tijd was geweest, de gunning daar niet op zou worden gebaseerd, gelet op de kaders die PS destijds hebben meegegeven. Zij voelt mee met de inspreker die zich benadeeld voelt, maar tegelijkertijd moeten PS nu niet afgaan van het pad waarvoor destijds bewust is gekozen. Ook moet worden voorkomen dat gegadigden, die op tijd hebben gereageerd, worden benadeeld.

Mevrouw Ens heeft de brief gisteren goed gelezen en ook zij constateert dat alle vragen die nu worden gesteld daarin worden beantwoord. Het is minder zuiver en professioneel om nu een spaak in het wiel te steken van een gelopen procedure, bv. in de vorm van uitstel e.d. Temeer daar er een andere partij is die wel volgens de regels heeft gehandeld. Die partij mag door uitstel niet worden benadeeld.

Mevrouw Chidi steunt de reactie van mevrouw Kotkamp en mevrouw Ens. Het proces dient dan ook te worden gecontinueerd om andermans belangen niet te schaden.

De heer De Kruijf wijst erop dat er in het lopende proces nieuwe, aanvullende feiten naar voren kunnen komen. Hij steunt het verzoek van de heer Schaddelee tot het verzamelen van alle feiten en dan pas over te gaan tot besluitvorming.

Mevrouw Chidi benadrukt dat het hier gaat om een lopend proces, in feite een rijdende trein. De gang van zaken is verklaarbaar en legitiem. Zij begrijpt dan ook niet waarom er voor uitstel wordt gepleit.

Gedeputeerde Maasdam hecht eraan te melden dat zij de gang van zaken voor de heer Jung erg vervelend vindt. Het proces dat doorlopen is, heeft zij geschetst in de brief aan de heer Jung. Op 9 november wordt een WOB-verzoek besproken waar de provincie aan heeft voldaan, maar waar bezwaar tegen aan is getekend. Dat zou kunnen inhouden dat er eventueel extra stukken openbaar moeten worden gemaakt. Echter, dat gaat niet om het proces op zich. Zij is bereid na te gaan of het mogelijk is nu nog geen onontkoombare stappen te zetten, echter, er is een zuiver proces doorlopen met deze conclusies tot gevolg. Zij kan niet garanderen dat het proces kan worden vertraagd.

Mevrouw Broere roept de collega-commissieleden op de inspraaknota van de heer Jung zorgvuldig door te nemen. De gang van zaken roept de nodige vragen op die beantwoord moeten worden. De PVV pleit nogmaals voor uitstel.

De heer Van Leeuwen geeft aan dat hij de brief, die op zondagmiddag naar de commissie is gestuurd, niet heeft gelezen. De agenda was vandaag zo vol dat hij daar niet aan toegekomen is. Alleen al uit dien hoofde is uitstel gerechtvaardigd.

Mevrouw Broere voegt eraan toe dat genoemde brief van 18 september jl. is en zij begrijpt niet waarom die brief op zondagmiddag 22 oktober moest worden verstuurd.

De voorzitter rondt de behandeling van dit agendapunt af.

Op verzoek van het college van GS volgt er een korte schorsing van de vergadering.

SCHORSING

De voorzitter heropent de vergadering en deelt mede dat gedeputeerde Maasdam wegens ziekte de vergadering tussentijds heeft verlaten. Dat betekent dat het onderdeel Natuur niet in deze vergadering kan worden behandeld.

Met meerderheid van stemmen wordt afgesproken een extra vergadering van de commissie RGW in te lassen op maandag 30 oktober, 19.30 uur, waarin het onderdeel Natuur van deze agenda kan worden behandeld.

Ook vragen over onderwerpen m.b.t. de portefeuille van mw. Maasdam uit de najaarsrapportage 2017 en de begroting 2018 kunnen op 30 oktober gesteld worden.

1.4 Verslag vergadering Statencommissie RGW van 11 september 2017

Met in achtneming van de volgende opmerkingen, wordt het verslag van deze vergadering vastgesteld:

- Pag. 6: de heer Van der Steeg sluit zich aan (betreffen de Fipronil-affaire) bij de inbreng van de SP (en niet de SGP).
- Perspectiefnota Groene Hart: voor alle duidelijkheid stelt de PvdA dat zij het standpunt huldigt “functie volgt peil” en niet omgekeerd.

1.5 Rondvraag

Mevrouw Broere memoreert dat men keer op keer wordt opgeschrikt door **stalbranden** waarbij duizenden dieren op een vreselijke manier om het leven komen. Concreet is de vraag van de PVV of de provincie bij de vergunningverlening eisen of aanvullende eisen kan en wil stellen aan de brandveiligheid en de dierveiligheid, bij nieuwbouw, maar ook bij lopende vergunningen. Voor de varkens bestaat al een uitstekend evacuatiesysteem, dat via een filmpje op internet zichtbaar is. Ook daar naar kan worden gekeken, wellicht kan dat een aanvullende eis worden.

Gedeputeerde Van den Berg erkent de ernst van dergelijke stalbranden. De mogelijkheden van vergunningverlening liggen bij de Wet Natuurbescherming. Daarin worden – evenals in het bouwbesluit – eisen gesteld aan de brandveiligheid, maar verder worden er geen specifieke eisen geformuleerd. Het is niet mogelijk

nadere eisen te stellen die boven de wet uitgaan, los van de financiële consequenties die dat met zich zou meebrengen. De PVV doelde zojuist op een evacuatiesysteem voor varkens. Dat is geen wettelijk voorschrift maar is een maatregel die individuele boeren zelf kunnen treffen.

Wat betreft de ruimtelijke ordening kan er aan compartimentering van stallen worden gedacht. Echter, in het kader van de brandveiligheid zegt de RO daar niets over. Wel kan men overwegen stallen verder van elkaar te positioneren om zo de brandveiligheid te bevorderen. Dat zou voor nieuwe stallen kunnen gaan gelden. Stelt men die eis aan bestaande stallen, dan zal dat zeer hoge kosten met zich meebrengen.

Wel raakt de ruimtelijke component het provinciale beleid ten aanzien van de ruimtelijke kwaliteit en de positionering van stallen die een groot ruimtebeslag vragen. Hij constateert dat het erg lastig is voor de provincie om op grond van wet- en regelgeving extra eisen aan de brandveiligheid van stallen te stellen. Spreker weet dat de brandveiligheid van stallen ook voor LTO een belangrijk aandachtspunt is.

Mevrouw Broere vraagt of er ook wordt gekeken naar de installatie van sprinklerinstallaties. De PVV is van mening dat het hier om een urgent probleem gaat dat daadwerkelijk en actief moet worden aangepakt.

Gedeputeerde Van den Berg merkt op dat, wanneer voldaan wordt aan de voorschriften voor brandveiligheid, het voor overheden lastig is agrariërs te verzoeken extra maatregelen te treffen die gepaard gaan met investeringen. Het gaat hier om de individuele afweging van de agrariër zelf.

Mevrouw Noordenbos merkt op dat het **gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen** op 11 september 2017 mede ondertekend is door de provincie Utrecht. Waarom zijn PS daar niet eerder bij betrokken? Hoort dit bij recreatie of bij natuur? Het gebiedsakkoord betreft een project dat zich afspeelt in de provincies Utrecht en Noord-Holland waarvoor € 77 miljoen wordt uitgegeven. Een groot deel van dat geld is bestemd voor het beter doorbaarbaar maken van de oostelijke Vechtplassen. Uit een onderzoek van de provincie van 2014 blijkt dat 10% van de recreatiebehoefte in de provincie Utrecht wordt gevormd door mensen met boten. Gelet op de grote investeringen van de provincie in de Vinkeveense plassen voor het beter doorbaarbaar maken, vraagt de SP zich ook voor wat betreft dit gebiedsakkoord af of de provincie zich wel voldoende bezighoudt met de brede recreatie in de provincie Utrecht. De SP verzoekt het plan in PS te bespreken.

Gedeputeerde Pennarts benadrukt dat zij niets heeft ondertekend namens de provincie Utrecht. Ondertekening van het akkoord zal waarschijnlijk in december gaan plaatsvinden, maar daar aan voorafgaand zal zij eerst met GS en PS in gesprek gaan over de bijdrage van de provincie Utrecht wat betreft dit gebiedsakkoord. 85% valt in Noord-Hollands grondgebied en die provincie is ook trekker van dit project. Er zijn 20 partijen betrokken bij het gebiedsproject Oostelijke Vechtplassen. Voor de provincie Utrecht zou het gaan om een bijdragen van € 2,4 miljoen die over een lange periode kan worden afgeschreven.

De beoogde ondertekening door de provincie heeft niet op 11 september plaatsgevonden. Mogelijk geldt dat voor de provincie Noord-Holland die als trekker van het project een andere fasering in hun besluitvorming en informatie richting PS hebben.

Op een later moment komt de gedeputeerde bij PS terug om te spreken over de aanpak Oostelijke Vechtplassen. De doorbaarheid zal daarbij ook onderwerp van gesprek zijn. In dat gebied is er behoefte om te kunnen doorvaren, maar dat lukt niet overal, wegens onvoldoende vaardiepte en wegens veiligheid op de vaarwegen. Dit is een onderdeel van de grote gebiedsaanpak van de Oostelijke Vechtplassen.

Mevrouw Noordenbos vraagt of dit terug zal komen als een statenvoorstel of als informatie voor PS.

Mevrouw Koelwijn benadrukt dat het hier gaat om natuur. Zij wil graag op een nader moment over dit plan van gedachten wisselen.

Mevrouw Hoek sluit zich daarbij aan. De provincie heeft recreatie hoog in het vaandel staan maar het gaat ook over milieu, vervuiling e.d. Wellicht hoort dit onderwerp ook thuis in de commissie MME.

50PLUS is er voorstander van om in de Oostelijke Vechtplassen alleen maar boten met elektrische aandrijving toe te staan, om zo vervuiling tegen te gaan. Zij wijst erop dat de Wijde Blik ook voor de drinkwatervoorziening bestemd is en met dat gebied moet heel zorgvuldig worden omgegaan.

Gedeputeerde Pennarts beaamt dat het gaat om een onderwerp dat gerelateerd is aan recreatie, dus in de commissie MME aan de orde zou moeten komen. Terecht gaf het CDA aan dat er ook aandacht moet zijn voor natuur. Het gaat om recreatieve routes maar deze hangen altijd samen met natuur. Er volgt t.z.t. een MER-rapportage, zodat er een zorgvuldige afweging kan plaatsvinden. Het is duidelijk dat dit de aandacht heeft van de commissie en zij zal daarover op een goede manier informatie aan de commissie verstrekken, dit in samenwerking met het Plassenschap.

Zij weet nu nog niet of er een besluitvormend stuk aan PS zal worden aangeboden: dat hangt samen met de wijze waarop de middelen bij elkaar moeten worden gezocht. In ieder geval zullen PS nadere informatie van haar ontvangen.

Mevrouw Noordenbos vraagt of PS kunnen beïnvloeden dat er toch een besluitvormend stuk wordt voorgelegd.

Gedeputeerde Pennarts antwoordt dat PS te allen tijde besluiten kunnen nemen over welk onderwerp dan ook. Wel hangt een en ander in dit kader samen met de vraag of er specifiek een budget of een kaderstellende taak aan de orde is voor PS. Dan komt het ter besluitvorming naar PS, anders komt het ter informatie. Zij heeft geluisterd naar de zorg van deze commissie en de betrokkenheid op dit onderwerp. Zij zal de commissie zo mogelijk al in november ruimte geven om dit onderwerp te bespreken. De ondertekening van het akkoord zal in december gaan plaatsvinden.

De heer De Kruijff memoreert dat het Europese Parlement korte metten wil maken met de onkruidverdelger glyfosaat, in Nederland beter bekend onder de merknaam **Roundup**. Het product moet voor huishoudelijk gebruik meteen van de markt worden gehaald en voor gebruik in de landbouw tegen eind 2020. Kan het college aangeven wat dit besluit betekent voor de provincie zelf en zo mogelijk ook in de relatie met Utrechtse gemeenten/landbouworganisaties? Kunnen er vooruitlopend op 2020 proactief afspraken worden gemaakt om Roundup niet langer te gebruiken?

De voorzitter merkt op dat gedeputeerde Maasdam niet aanwezig is. Deze vraag zal schriftelijk door haar worden afgedaan.

De heer Van Leeuwen excuseert zich voor de late indiening van deze rondvraag.

In de vergadering van 12 december 2016, bij de behandeling van de PRS/PRV, is er naast een amendement van de SGP ook een motie van de PvdA ingediend over de **woningbouwopgave van Wijk bij Duurstede**. De motie van de PvdA is destijds aangenomen. Daarin werd het college opgedragen met de gemeente Wijk bij Duurstede en mogelijk andere betrokken gemeenten in overleg te gaan om eind 2017 een integrale visie op de gebiedsontwikkeling De Geer III gereed te hebben, met de daarbij behorende opgave, en daar PS over te informeren. Graag verneemt de SGP hoe het met de uitvoering van deze motie gesteld is.

Gedeputeerde Van den Berg memoreert dat, in het kader van de PRS/PRV, ook is gesproken over de consequenties van De Geer III voor het eerste deel richting Cothen en het tweede deel richting Bunnik, waar ook een woningbouwpotentie ligt. Het mobiliteitsonderzoek is wat vertraagd. Tegen het einde van het jaar zal daarover duidelijkheid kunnen worden gegeven. Belangrijker is het dat de gemeenteraad van Wijk bij Duurstede heeft besloten om de gebiedsvisie over de Geer III door te schuiven naar een volgende college/raadsperiode. Het is de bedoeling in juni 2018 een besluit te nemen over de integrale gebiedsontwikkeling.

De heer Van Leeuwen begrijpt uit de woorden van de gedeputeerde dat GS de motie in feite niet kunnen uitvoeren zolang een vervolgbesluit uit Wijk bij Duurstede ontbreekt. De afspraak was dat GS eind 2017 PS zouden informeren over de gang van zaken. Was het dan niet verstandig geweest dit voor te zijn?

Gedeputeerde Van den Berg had dit graag voor willen zijn, echter, de woningbouwprogrammering van de provincie Utrecht is nog niet helemaal afgerond. De mobiliteitsvragen moeten integraal worden gezien, in relatie tot de potentiële uitbreiding in Odijk, waar t.z.t. een aansluiting op de A12 zal worden gerealiseerd. Dat traject is nu nog in onderzoek. Het was zijn bedoeling PS te informeren, zodra daarover meer duidelijkheid bestond. Wijk bij Duurstede heeft de besluitvorming doorgeschoven, zodat de provincie in de pas loopt met de uitvoering van de motie, weliswaar in het tempo van de gemeenteraad aangaande de gebiedsvisie.

Mevrouw Ens kan het bericht met de vraag van de SGP niet in de mail terugvinden. Dat betekent dat zij nu niet op dit punt kan reageren omdat zij dit niet heeft kunnen voorbereiden.

De voorzitter constateert dat zij alleen, en niet de commissie, de rondvraag van de SGP via de email heeft ontvangen: deze is niet naar de commissieleden doorgezonden.

1.6 Termijnagenda

Gedeputeerde Van den Berg komt terug op de toezegging dat GS de stad Utrecht zal laten weten dat het wenselijk is regelmatig te toetsen of de bewoners goed zijn meegenomen in het proces rondom Rijnenburg. De raad van Utrecht heeft in de zomer besloten het proces vast te stellen rondom de invulling van het energielandschap Rijnenburg. Bestuurlijk en ambtelijk heeft de provincie toen aandacht gevraagd voor het meenemen van bewoners en betrokkenen. In november wordt er een omgevingswerkgroep gestart met o.a. bewoners. Om het proces goed in te richten, heeft de stad Utrecht een onafhankelijke procesbegeleider aangesteld. Zij zal zorgen dat de bewoners goed in het proces worden meegenomen. Hij beschouwt hiermee zijn toezegging als afgedaan.

Mevrouw Koelewijn verwijst naar motie 106, regionaal draagvlak voor ontwikkeling bedrijventerreinen. Weten GS dat binnen dit proces gemeenten slechts ca. een week de tijd hebben gekregen om antwoord te geven op de vraag van het ambtelijk apparaat om hiervoor input te leveren? Welk effect heeft dat op het verdere proces?

Gedeputeerde Van den Berg antwoordt dat het ambtelijk apparaat de vraag heeft gesteld of er behoefte is aan een expliciete herijking van de convenanten. Niet is er gevraagd om het leveren van een inhoudelijke bijdrage. Gemeenten hebben die vraag beantwoord en binnenkort zal hij PS informeren hoe zal worden omgegaan met de behoefte van gemeenten aan bedrijventerreinen.

De heer Schaddelee memoreert de toezegging van GS over een memo over de geitenhouderijen. Deze toezegging is doorgestreept maar het memo heeft hij nog niet gezien.

De voorzitter constateert dat deze vraag voor mevrouw Maasdam is bedoeld. Zij begrijpt dat het memo beschikbaar is en volgende week naar PS zal worden gezonden.

De termijnagenda wordt vervolgens vastgesteld.

2. ALGEMEEN

2.1 Statenvoorstel najaarsrapportage 2017

De voorzitter memoreert dat vragen over de onderwerpen van gedeputeerde Maasdam in de extra RGW-commissievergadering van 30 oktober a.s. kunnen worden gesteld.

De heer Schaddelee merkt op dat er informatie wordt gedeeld over handhaving, de RUD en de vrijval van 0,5 miljoen euro. Dat bedrag gaat terug naar de algemene middelen. De ChristenUnie vraagt hoe de vrijval van dit bedrag zich verhoudt tot andere handhavingstaken van de provincie, waarbij steeds getracht wordt extra budget te verkrijgen.

De heer Van Muilekom deelt mede dat de PvdA het opvallend vindt dat er opnieuw weer meer geld overblijft. Dat is een terugkerend fenomeen. Gelden die overblijven worden sinds drie jaar volgens een vast stamien verdeeld: 1/3^e Nieuwe Hollandse Waterlinie, 1/3^e mobiliteit en 1/3^e saldi reserve. De PvdA kan zich voorstellen dat deze verdeling aan herziening toe is, ook omdat er steeds meer geld in gaat komen. Hij vraagt of ook de andere fracties het een goed idee vinden om voornoemde verdeling van reserves en jaar-saldo bij te stellen.

In de najaarsrapportage leest hij niets over het groene leerwerkbedrijf. In juni heeft hij dit ook al aangekaart. Hij hoort daar graag informatie over.

Wat betreft de verdeling van de gelden over de partnerinstellingen, vraagt hij of de instellingen daarover tevreden zijn.

De heer Van Leeuwen memoreert dat in december 2016 tijdens de behandeling van de PRS/PRV er een motie van D66 is aangenomen om de bestaande convenanten bedrijventerreinen opnieuw te bekijken. Sindsdien hebben PS daarover niets meer vernomen. Op de agenda staan twee stukken die de SGP aanleiding geven om dit belangrijke onderwerp aan te snijden. Op de starre houding van de gedeputeerde in de casus De Heer zal hij bij het volgende agendapunt terugkomen. Nu gaat het om de totale problematiek van de bedrijventerreinen. In 2018 wordt de PRV geactualiseerd, zo leest hij op pag. 15 van de begroting. Hij neemt aan dat de uitvoering van de motie van D66 daarin wordt meegenomen. Overal in de provincie hoort men geluiden dat de bedrijventerreinen ruimte nodig hebben. Het wordt dan ook hoog tijd dat de convenanten opnieuw tegen het licht worden gehouden.

Mevrouw Koelewijn sluit zich enigszins aan bij de opmerking van de heer Van Muilekom. Zij vraagt wat er aan de hand is nu in het programma ruimtelijke ontwikkeling zichtbaar wordt dat halverwege het jaar slechts 6% van de begrote lasten is gerealiseerd. Is het mogelijk in een half jaar tijd de resterende 94% te realiseren, of heeft men te maken met capaciteitsproblemen? Steeds blijkt weer dat de provincie geld overhoudt, terwijl het doel is programma's daadwerkelijk uit te voeren.

Gedeputeerde Van den Berg licht toe dat er recentelijk een collegebesluit is genomen over de groene leerwerkbedrijven. Hij verwacht dat gedeputeerde Maasdam PS daarover spoedig (nog voor de begrotingsbehandeling in PS) zal informeren.

Wat betreft de convenanten bedrijventerreinen, meldt hij binnenkort (over een maand) met een voorstel te zullen komen hoe hiermee om te gaan. Dan kan er worden gesproken over de al dan niet reële noden die men in de provincie over de bedrijventerreinen hoort. De herijking van de PRS/PRV in 2018 gaat vooral om een aanpassing van de PRS/PRV rondom ambtelijke omissies. Feitelijk gaat het dan om een soort veegactie om omissies te herstellen.

Hij zegt mevrouw Koelewijn toe dat bedoeld voorstel in de volgende reguliere RGW-vergadering aan de orde kan worden gesteld.

Vragen werden er ook gesteld over de onderuitputting van budgetten op het gebied van RO. Het gaat in dit kader om het doorschuiven van de ontwikkeling van de omgevingsvisie en het bedrag dat daarmee gemeoid is. Het programma binnenstedelijke ontwikkeling, met name uitplaatsing hinderlijke bedrijven, is een continuüm en vooraf kan per jaar niet precies worden ingeschat waar bedrijfsuitplaatsingen in gebiedsontwikkelingen wenselijk worden geacht.

Gedeputeerde Pennarts komt terug op de vraag over de RUD. Feitelijk hoort die vraag thuis in de commissie BEM, maar zij wil de vraag nu graag beantwoorden. De ChristenUnie refereert aan een overschot van € 5 ton voor de RUD en vraagt of er vraagstukken zijn die daarmee kunnen worden opgelost. Het bedrag moet worden verdeeld in € 375.000 terugval uit de RUD. Feitelijk is dat een efficiencyvoorstel wegens samenwerking in één omgevingsdienst. Het andere deel betreft een projectbudget in de eigen regievoeringsunit van de provincie. Dat is bedoeld voor incidentele projecten maar is nu niet benut. Ook gaat het om extra legesopbrengsten. Het gaat derhalve om een gecombineerd bedrag en niet uitsluitend om een overschot van € 5 ton. Overigens houdt zij niet van dergelijke overschotten. Op dit moment is er een evaluatie gestart naar de groene handhaving en hoe dat wordt beleefd door terreinbeherende organisaties, handhavers en andere belanghebbenden. Wellicht levert dat een advies op dat in de toekomst een beslag op de middelen gaat leggen, als het gaat om de nieuwe onderwerpen die spelen. Dat geldt ook voor een aantal flankerende projecten, zoals het grote project asbestverwijdering.

De heer Schaddelee komt terug op de vraag van de PvdA over de verdeling van de overschotten. Het gaat hier om een afspraak tussen coalitiepartijen. Wat hem betreft is het automatisme van ieder jaar verdeling naar vaste posten onwenselijk, omdat de urgentie van posten jaarlijks wisselt. Nu worden er in feite ad random drie potjes gevuld waarvan niet bekend is of het urgent en belangrijk is en er geld nodig is.

Terugkomend op de RUD, memoreert hij dat er een evaluatie komt van de groene handhaving. Wanneer kunnen PS dat verwachten?

Gedeputeerde Pennarts antwoordt dat zij de termijn met een memo zal doorgeven.

De heer Germs memoreert dat er afspraken zijn gemaakt hoe in collegeverband wordt omgegaan met de overschotten en verdeling van reserves. De commissie RGW is niet de plaats waar daarover discussie moet worden gevoerd. Het staat een ieder overigens vrij daarover voorstellen in te dienen.

Mevrouw Chidi vraagt de heer Van Muilekom met een voorstel of motie te komen. Ook zij wijst erop dat het gaat om afspraken die in coalitieverband zijn gemaakt. Als een en ander al in een commissie besproken zou moeten worden, dan hoort dat thuis in de commissie BEM.

De voorzitter rondt de discussie over de najaarsrapportage af.

2.2 Statenvoorstel programmabegroting

Mevrouw Ens merkt op dat de begroting steeds beter leesbaar wordt. Op pag. 15 wordt melding gemaakt van de indicator beperking stedelijk ruimtebeslag maar die richt zich specifiek op Utrecht en Amersfoort. Wordt daarmee de inzet op binnenstedelijke ontwikkeling in andere gemeenten niet tekort gedaan?

Mevrouw Koelewijn verwijst naar het programma ruimtelijke ontwikkeling. Het CDA memoreert dat er een BOB heeft plaatsgevonden en dat er uitvoerig over dit onderwerp in PS is gesproken, echter, helaas is het woord 'regie' in de tekst van de toelichting niet terug te vinden. Het CDA betreurt dat.

Ook is het jammer dat de koppeling met de energietransitie opnieuw wordt gemist.

De effecten van de vergrijzing (wonen met zorg, levensloopbestendig wonen) komen inhoudelijk niet terug in de begroting 2018.

Zij stelt vervolgens de volgende vragen:

- Vernieuwend opdrachtgeverschap: is het nog wel van deze tijd om dat in deze vorm op te voeren? Er is een andere markt ontstaan en moet deze vorm van opdrachtgeverschap nog wel extra worden ondersteund?
- Aan hetgeen gepland wordt op het gebied van energiebesparing en de productie van duurzame energie, wordt zichtbaar dat er inzet is op woningcorporaties en specifieke partijen, terwijl de rol van de particuliere eigenaar wordt gemist. Het vermoeden is dat daar juist de grootste opgave ligt. Op welke manier kan de provincie Utrecht daar toch iets voor betekenen? Hoe kan dat meetbaar worden gemaakt. Wat is in deze de toegevoegde waarde van de EBU?

Mevrouw Hoek verwijst naar de tekst over kwaliteit van de leefomgeving. Zij vraagt wat er wordt bedoeld met geluidmaatregelen, o.a. geluidsreducerend asfalt, met de toevoeging "totaal toegekend". Betekent dit dat alle aanvragen zijn gehonoreerd of zijn alle plannen gerealiseerd?

Zij zal nog een schriftelijke technische vraag indienen over onderhoud.

Mevrouw Noordenbos verwijst naar pag. 43, de rollen die de provincie wil spelen op het gebied van geothermie. Aangegeven wordt dat de provinciale belangen van bescherming en benutting van de verschillende functies van de ondergrond, w.o. de drinkwaterfunctie, maximaal moeten worden gewaarborgd. De andere rol is de provincie als ontwikkelaar van geothermie en financierder en lobbyist. Zij vraagt of die twee rollen onder twee verschillende gedeputeerden vallen. Hoe worden die twee rollen vormgegeven?

Zij sluit vervolgens aan bij een vraag van het CDA, nl. dat de regierol van de provincie wordt gemist in de woningbouw. Ook mist de SP de motie duurzaamheid koppelen aan betaalbaarheid: die moet meer worden uitgewerkt. Wel wordt melding gemaakt van energiebesparing in een gebouwde omgeving. Zij stelt voor in Overvecht te kijken wat er op dat vlak wordt ondernomen. Wellicht kan daar de motie duurzaamheid te koppelen aan betaalbaarheid in praktijk worden gebracht.

De SP vraagt ook hoeveel geld de Omgevingswet gaat kosten wegens inzet van extra ambtenaren. Langzamerhand wordt duidelijk dat er voor die wet extra ambtenaren moeten worden aangesteld. Is het juist dat 90% van de ingediende bouwprojecten, die onder de huidige wetgeving worden ingediend, al goedgekeurd wordt, zodat het in dit kader slechts om 10% gaat?

De voorzitter verzoekt mevrouw Noordenbos deze vraag in de extra RGW-vergadering aan mevrouw Maasdam voor te leggen.

Mevrouw Chidi stelt de volgende vragen:

- Per 1 januari 2019 krijgt de provincie er een nieuwe gemeente bij, nl. Vijfheerenlanden, maar per 1 januari 2018 gaat de ambtelijke samenwerking van start. Heeft dat gevolgen voor de begroting? De voorzitter verwijst deze vraag door naar de commissie BEM.
- Mevrouw Chidi stelt vervolgens een vraag over de promotie van snel internet. Op verzoek van de voorzitter zal zij deze vraag stellen aan mevrouw Maasdam tijdens de extra RGW-vergadering.

De heer Schaddelee leest in de begroting een “ronkende tekst” over bodemdaling, echter, een goede financiële onderbouwing ontbreekt. De ChristenUnie merkt op dit punt al jarenlang stilstand. Zijn fractie overweegt hierover een motie in te dienen. Is het juist dat er voor 2018 geen budget is gereserveerd voor de aanpak van bodemdaling?

Voorts stelt hij een vraag over de motie over de recreatietoeslag. Wordt deze niet voor 2018 uitgevoerd terwijl dat wel nadrukkelijk de vraag was?

De voorzitter verwijst deze vraag door naar mevrouw Maasdam.

Mevrouw Kotkamp vraagt waarom de ChristenUnie meent dat er voor 2018 kosten voor bodemdaling moeten worden gemaakt terwijl er nog geen plan voor ligt.

De heer Schaddelee gaat ervan uit dat het maken van een plan ook geld kost. De ChristenUnie is er voorstander van om nu het gebied in te gaan en in gesprek te gaan met bewoners om informatie op te halen, maar daar moet dan wel budget voor worden gereserveerd.

De heer Van der Steeg wijst erop dat er op pag. 40 inhoudelijke indicatoren ontbreken. De naam van de indicator is “waterkwaliteit” en de andere naam is “emissie broeikasgassen”. Aangegeven wordt dat de streefwaarden van de indicator nader moet worden bepaald. Hij vraagt wanneer die indicator kan worden verwacht.

De heer Van Muilekom merkt op dat de PvdA drie weken geleden vragen heeft gesteld die nog steeds niet zijn beantwoord. Uiteindelijk zijn de vragen pas vrijdag beantwoord, maar zeer verstopt in een mailbericht. Hij ontdekte de antwoorden pas gisteravond. Hij vindt dat erg vervelend, ook omdat de antwoorden niet meer met de fractie kon worden gedeeld.

Hij vraagt of er niet een aparte plek kan worden gereserveerd voor een overzicht van alle antwoorden op schriftelijke vragen van PS. Nu wordt dat over vele verschillende emailberichten verspreid en dat is erg onoverzichtelijk.

De heer Poort begrijpt dat het gaat over het document met antwoorden op de vragen over de najaarsrapportage en de begroting. Inderdaad is dit bericht niet gekoppeld aan de agenda van de commissie RGW. Het is een overweging om dat in de toekomst wel te gaan doen.

Mevrouw Hoek sluit aan bij het verzoek van de PvdA. Ook zij vraagt om verzameling van vragen van PS en antwoorden van GS in een aparte rubriek.

De voorzitter antwoordt dat vragen en antwoorden worden gebundeld en aan PS worden gekoppeld.

De heer Van Muilekom stelt het op prijs dat de vragen en antwoorden voortaan ook aan de commissiestukken worden toegevoegd.

In maart volgen de gemeenteraadsverkiezingen en in 2019 zijn er PS verkiezingen. Voorliggende begroting is wezenlijk want deze heeft betrekking op 2018. Zijn vraag is of met deze begroting het coalitieakkoord voor 100% wordt uitgevoerd, wat betreft de RGW-programma's.

Mevrouw Kotkamp antwoordt dat, als het gaat om de natuur- en landbouwportefeuille, haar fractie redelijk tevreden is, enkele uitzonderingen daar gelaten.

Voorts memoreert zij dat er deze week een brief van Natuurmonumenten is binnengekomen, o.a. over de toezichtsbijdrage. Zij gaat ervan uit dat zij daarover aan gedeputeerde Maasdam een vraag moet stellen.

Gedeputeerde Pennarts antwoordt dat de regeling onderdeel is van de portefeuille van gedeputeerde Maasdam, terwijl de effecten van de regeling zeer zwaar drukken op de recreatieportefeuille.

Mevrouw Kotkamp vervolgt dat GroenLinks ook een technische vraag had gesteld over de milieukwaliteiten in de Omgevingswet, als het gaat om toevoeging van de omgevingskwaliteit

De voorzitter bevestigt dat ook die vraag door gedeputeerde Maasdam moet worden beantwoord.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof komt terug op de indicatoren voor de bodemdaling, de uitwerking van motie 13 en de indicatoren voor de waterkwaliteit.

De heer Van der Steeg herhaalt zijn vraag over pag. 40. De naam van de indicator is Waterkwaliteit en de omschrijving is percentage waterlichamen met een goede ecologische kwaliteit. Daarnaast stelde hij een vraag over de emissie broeikasgassen.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof antwoordt dat hard gewerkt wordt aan de uitwerking van motie 13, bodemdaling en de indicatoren. Gewerkt wordt met maatregelen in het veld, samen met de gebiedscommissies. Daarvoor zijn ook POP-3-gelden ter beschikking gesteld. Een ander traject is dat de provincie samen met partners onderzoekt welke rol de provincie moet pakken als het gaat om bodemdaling. Dat is iets anders dan de reeds uitgevoerde horizontale en verticale waterdrainage. Er zal een document worden opgesteld over de rol van de provincie Utrecht in het kader van de bodemdaling. Tijdens de Waterdag is daartoe een mooie aanzet gegeven, met medewerking van Deltares. Motie 13 zal in de jaarrekening 17 tot uitvoering worden gebracht. Alle kosten kunnen nu uit het programma BWM worden betaald. Wat betreft de rol van de provincie in de bodemdaling, kan ook onderscheid worden gemaakt tussen bodemdaling in stedelijk gebied en bodemdaling in het landelijk gebied.

Ten aanzien van de indicatoren voor de waterkwaliteit, memoreert zij dat ze stukken over motie 27 naar PS heeft gezonden, nl. Zuiver water zonder kopzorgen. Dat onderzoek heeft inmiddels resultaten met interessante informatie opgeleverd. Daarnaast wordt gewerkt aan het realiseren van de KRW-doelen en de streefwaardes, samen met de RWO-commissies. De provincie kan ook zelf streefwaarden gaan vaststellen maar de provincie kan niet ieder KRW-doel beïnvloeden en om die reden is gekozen voor een gezamenlijke aanpak met de RWO-partners. Zij verwacht dat de gevraagde informatie bij de nieuwe begroting te kunnen leveren, of eerder.

Gedeputeerde Van den Berg komt terug op de vraag van de VVD over de indicator binnenstedelijk bouwen. Het gaat hier om indicatoren voor de U10 en de gemeente Amersfoort, dus het belangrijkste deel van de provincie als het gaat om het realiseren van de binnenstedelijke woningbouwopgave.

Voorts werd gemeld dat de koppeling met energietransitie wordt gemist. De regierol van de provincie is in het beleid omschreven. Op een aantal dossiers is de provincie bezig om samen met gemeenten de regionale woningbehoeftes te analyseren, o.a. door middel van codesign-sessies. Op 4 december is er een groot wooncongres gepland waarvoor bestuurders en marktpartijen worden uitgenodigd. Gesproken zal worden over de regionale woningbehoefte aan de hand van de eigen provinciebrede STEC-rapportage, alsmede

over de toekomstige woningbouwopgaves en de gewenste kwaliteiten. Op dat vlak neemt de provincie de regiefunctie nadrukkelijk ter hand. Dat gebeurt ook met het vormgeven van de nieuwe ruimtelijke structuurvisie, een van de bouwstenen voor de omgevingsvisie, waarover gesprekken gaande zijn met de U10, regio's en gemeenten. De economische ruimtelijke beelden worden gedeeld, zodat er zicht komt op toekomstige economieën en de ruimtevraag (bv. aan bedrijventerreinen) die dat met zich meebrengt. Ook daarin heeft de provincie een regierol.

Gevraagd werd of er nog wel behoefte is aan vernieuwend particulier opdrachtgeverschap. Wellicht is de tekst daarover iets te nadrukkelijk aangestipt, als het gaat om de grootte van het onderwerp in het beleid. De provincie heeft voor CPO een instrumentarium ontwikkeld dat regelmatig in gemeenten wordt ingezet, maar dat blijft wel enigszins beperkt. De tekst ter zake heeft in deze begroting een wat te groot accent gekregen.

Met de woningcorporaties wordt ook gesproken over de energiebesparing, maar dit komt ook aan de orde in de ruimtelijke agenda's. Steeds nadrukkelijker komt naar voren dat energietransitie geen solitair gebeuren is, maar een koppeling heeft met gebiedsontwikkelingen. Hij verwacht dat het nieuwe kabinet de energiebesparing in bestaande stedelijke omgeving op de kaart zal zetten. Dat sluit goed aan bij de agenda van de provincie ten aanzien van energietransitie en besparen. Dat geldt ook voor particulieren, bv. met de VvE van 156 appartementen in Leusden. Het in dit kader verstrekken van 156 leningen is een novum in Nederland. Hij kan geen succes garanderen, want het proces in Leusden is taai. Ook met een grote ontwikkelaar is dit in Overvecht geprobeerd, waar renovatie en transformatie plaatsvond. Graag had de provincie daar 'nul op de meter' willen realiseren. Uiteindelijk werd er op niveau A gerenoveerd, en niet op niveau B. Ook werd het dak van een flat beschikbaar gesteld aan een corporatie voor het leggen van zonnepanelen.

Het 'nul op de meter fonds' bij de EBU functioneert wat hem betreft onvoldoende. Een herijking van het fonds vindt hij wenselijk. Wel komen er via de sector groen van de EBU aanvragen binnen van bedrijven of de provincie kan bijdragen aan energiebesparing bij woningen, zowel van corporaties als van marktpartijen. In januari 2018 gaat het energiefonds van start, waar via de MKB-bedrijven ook de energietransitie van particuliere woningbouw in de provincie Utrecht kan worden gestimuleerd.

Met de EBU worden kantoren getransformeerd. Er staan revolverende leningen uit. Wordt er duurzaam gerenoveerd, dan is een korting op de lening mogelijk.

Mevrouw Koelewijn vraagt, met het oog op particuliere eigenaren, of nieuwbouw of renovatie van oudbouw wordt bedoeld. Er ligt immers een opgave voor het loskoppelen van de particuliere woningen van het gasnet.

Gedeputeerde Van den Berg antwoordt dat het over beide categorieën gaat. Als voorbeeld noemt hij de nieuwbouw Soesterberg. De provincie werd door particuliere partijen benaderd en de provincie leverde daarop een programma van eisen om zo klimaatneutraal te bouwen. Ook gaat het om renovatie van bestaande bouw, bv. de 156 appartementen in Leusden, die met hulp van de provincie streven naar 'nul op de meter'.

Hij verduidelijkt, op verzoek van de PvdA, dat er banken zijn die slechts een lening willen verstrekken wanneer het risicodragende deel (van een particulier of een corporatie) door meerdere partijen of door een overheid wordt gefinancierd. Wanneer het goed gaat, stapt de bank vervolgens wel in. Voor dergelijke financieringsconstructies is de OBU opgericht. Men noemt dat het overbruggen van "the First gap".

Inderdaad is vergrijzing en wonen niet in de begroting opgenomen, maar het is evident dat dit een belangrijk vraagstuk is bij de uitvoering van het programma. Overigens is dat wel in het beleid opgenomen, bv. de transformatie van verzorgingshuizen en zorginstellingen.

Mevrouw Noordenbos stelde een vraag over de geothermie. Er zijn gebieden aangewezen voor grondwaterwinning en strategische grondwaterwinningvoorraden. In die gebieden wordt niet geboord naar diepe geothermie. Er is ruimte om geothermie op andere locaties mogelijk te maken.

Gevraagd werd naar de koppeling tussen energie en betaalbaarheid voor sociale huurwoningen en de mogelijkheden voor corporaties om gebruik te maken van het provinciale energiefonds. Die koppeling is aanwezig. Regelmatig spreekt hij daarover met corporaties wanneer de provincie om een bijdrage wordt gevraagd. De corporatie Groen-west te Woerden heeft onlangs van die mogelijkheid gebruik gemaakt.

Hij zal nog terugkomen op de vraag van de PvdD over de broeikasgassen. In IPO-verband wordt er op basis van rijksopvattingen nagegaan of daarvoor per provincie een indicator kan worden vormgegeven. Hij zal nagaan of hij over dit onderwerp een technisch memo naar PS kan laten uitgaan.

Mevrouw Hoek vraagt of het geluidsreducerend asfalt op verzoek van derden of volgens planning wordt aangebracht.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof noemt dit een technische vraag voor de commissie MME. Zo mogelijk wordt er gekozen voor maatregelen aan de bron en geluidsreducerend asfalt is daarbij één van de mogelijkheden.

Mevrouw Hoek stelt die vraag omdat dit onderwerp bij de leefomgeving wordt genoemd.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof zal de vraag schriftelijk beantwoorden.

De heer Van der Steeg heeft begrip voor het feit dat gedeputeerde Verbeek de indicator wil afstemmen in het RWO. Echter, deze kwestie loopt al 8 jaar. Het is wat hem betreft ook geen moeilijke indicator. Bij 2021, de afloop van de KRW-termijn, zou 100% moeten worden ingevuld als het gaat om de waterlichamen met een goede ecologische kwaliteit. De PvdD wil GS aansporen om ruim voor de volgende begrotingsbehandeling informatie aan PS te verstrekken over de vraag waar GS naar toe willen met de streefwaarden.

Mevrouw Ens geeft nogmaals aan dat de indicator over beperking stedelijk ruimtebeslag niet goed bruikbaar is. Wanneer er in Veenendaal, Woerden of Renswoude binnenstedelijk aan de weg wordt getimmerd, heeft dat een negatieve invloed op de indicator en dat kan volgens haar niet de bedoeling zijn. H.i. dienen alle ontwikkelingen binnen de huidige bebouwingsgrens, ook buiten de regio Amersfoort en de U10, een positieve invloed op de indicator te hebben. Zij vraagt of de indicator in die zin kan worden aangepast.

Mevrouw Noordenbos vraagt nogmaals naar de term 'regie'. Zij zat op amateurtoneel en daar was de regisseur niet iemand die afwachtend langs de kant bleef staan. Een regisseur heeft een plan en geeft aanwijzingen om dat uit te voeren. Zij constateert dat de provincie Utrecht een meer afwachtende houding aanneemt als het gaat om de term regisseur. Hoe kijkt de gedeputeerde daar tegen aan?

Gedeputeerde Van den Berg komt terug op de vraag van mevrouw Ens. Hij vraagt zich af of enkele woningen die door de andere gemeenten dan Amersfoort en de U10 binnenstedelijk worden gerealiseerd wel van invloed zijn op de indicator. Hij wil het graag bij deze indicator laten.

Mevrouw Ens vindt deze indicator niet motiverend voor de kleinere gemeenten. De provincie moet met het programma binnenstedelijke ontwikkeling alle gemeenten aansporen om vooral binnen de rode contouren woningbouw te realiseren. Wanneer een kleinere gemeente zich daarvoor inzet, beïnvloedt dat de indicator in negatieve zin. Zij vindt dat onbegrijpelijk.

Mevrouw Koelewijn verwijst naar de presentatie onlangs van de ARK, o.a. over de kwaliteit van het binnenstedelijk milieu. Ook zij vindt dat er veel te winnen is wanneer dat provinciebreed wordt aangepakt.

De heer Van Leeuwen is het eens met mevrouw Ens en mevrouw Koelewijn. De provincie is er voor alle gemeenten en niet uitsluitend voor de U10.

Gedeputeerde Van den Berg beaamt dit laatste. Wel betwijfelt hij of er voor alle gemeenten een indicator moet worden gebruikt om na te gaan of men op koers ligt wat betreft binnenstedelijk bouwen. Er is nu een indicator voor verreweg de grootste opgave in gemeenten die zich met binnenstedelijk bouwen bezighouden. Dat is z.i. voldoende werkbaar.

Mevrouw Koelewijn heeft er begrip voor dat het moeizaam is om iedere woning te tellen, echter, juist de kleinere gemeenten hebben vaak moeite om binnenstedelijk te ontwikkelen. Vaak hebben zij ook dilemma's als het gaat om uitbreiding. De provincie heeft het beleid dat er binnen de contouren moet worden gebouwd. Juist om deze gemeenten te stimuleren en mee te nemen, is het belangrijk ze in deze indicator een plek te geven.

Mevrouw Ens verduidelijkt nogmaals wat zij zojuist bedoelde te zeggen. De bebouwing buiten regio Amersfoort en Utrecht telt in negatieve zin mee met de indicator en dat is gek. Dat stimuleert gemeenten buiten de regio's Utrecht en Amersfoort juist helemaal niet en beoogt zo juist het verkeerde effect.

Gedeputeerde Van den Berg is zich hier niet van bewust. Hij zal de effecten van de indicator, met name op de kleinere gemeenten, nagaan en daar in deze commissie op terugkomen.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof komt terug op de vraag van de heer Van der Steeg over de waterkwaliteit. Het rijk heeft deze nieuwe indicator toegevoegd. Daarnaast heeft de provincie eigen doelstellingen in het BWM plan. 10% van het oppervlaktewater valt onder de KRW-doelen. Ieder jaar wordt daarover gerapporteerd. Zij heeft de oproep goed verstaan om samen met andere partijen zorg te dragen voor goede en snelle bepaling van de streefwaarden. Inderdaad zou de streefwaarde op 100% kunnen worden vastgesteld, echter, de provincie is niet de enige die de streefwaarde beïnvloedt. Er is ook afhankelijkheid van andere partijen als het gaat om het halen van de KRW-doelen. Dit punt staat al op de RWO-agenda.

Gedeputeerde Van den Berg komt terug op de vraag van de SP over de term 'regisseur' en de wijze waarop de provincie die rol wil invullen. Hij realiseert zich dat er regisseurs zijn die directe aanwijzingen geven, maar er zijn ook regisseurs die ruimte laten om invulling te geven aan de tekst en pas ingrijpen als het niet de goede kant op gaat. Indien de provincie geen wettelijke taken heeft in een aantal beleidsvelden, maar wel de rol van regisseur op zich wil nemen, zal het vooral om de laatste rol gaan, nl. met partijen tot overeenstemming komen waar de woningmarkt naar toe moet bewegen.

Mevrouw Noordenbos heeft de indruk dat een en ander ook afhankelijk is van de vraag wie er bij GS aanklopt. H.i. moet worden uitgegaan van een actievere planvorming op dit punt.

Gedeputeerde Van den Berg ziet dit toch anders. Uitgebreide discussie heeft plaatsgevonden in het kader van het programma binnenstedelijke ontwikkeling en de rol van de provincie in het uitvoeringsprogramma. De provincie organiseert waar mogelijk, met een beperkt budget, kennisoverdracht en wil daar ook een leidende rol in spelen. Partijen, die dat zelf niet kunnen, worden door de provincie ondersteund, een en ander conform de afspraken die zijn gemaakt.

3. RUIJTE EN WATER

3.1 Ingekomen brief dhr. Meijer, uitplaatsing loonbedrijf De Heer te Polsbroek.

Dit agendapunt is op verzoek van de VVD geagendeerd.

De heer Germs memoreert dat deze kwestie al lang speelt. De heer Meijer heeft als omwonende namens een groep omwonenden inmiddels een reactie van GS ontvangen. De VVD vraagt of er tempo wordt gemaakt dat het loonbedrijf van de hinderlijke plek wordt verplaatst. In de brief staat dat er overleg plaatsvindt met de gemeente Lopik, maar de vraag blijft hoe dit proces kan worden vlot getrokken. Het bedrijf moet naar een geschiktere plek op een bedrijventerrein worden verplaatst.

Gedeputeerde Van den Berg constateert achteraf dat zijn brief aan de heer Meijer niet erg empathisch van aard is. Hij heeft het bedrijf De Heer onlangs bezocht, de stallen bekeken alsmede het asfalt waar alle machines staan. Ook heeft hij het rijtijdenbesluit gezien. De machines moeten door een vrij smal poortje de lintbebouwing op, moeten een bruggetje over en moeten dan nog een forse afstand over een lange, hobbelige weg afleggen. Hij onderschrijft dat dit een onwenselijke situatie is. Daar wordt al lange tijd over gesproken. Om die reden heeft hij samen met de wethouder het loonbedrijf bezocht. Helaas was de heer Meijer op dat moment in het buitenland, anders had spreker ook graag met hem gesproken. Zodra de heer Meijer beschikbaar is, hoort spreker graag zijn kant van het verhaal over de overlast. Regelmatig treffen partijen elkaar in bezwaar-, beroeps- en handhavingszaken tot bij de rechter. Tussen de gemeente, het bedrijf en de omwonenden is de situatie inmiddels enigszins genormaliseerd, maar dat heeft wel het karakter van een gewapende vrede. Hij heeft zich in het dossier verdiept en heeft ook kennisgenomen van vorige bemiddelingspogingen, o.a. door de voorgaande cdK.

Vervolgens heeft hij bedrijventerrein de Copen bezocht en heeft daar met ondernemers gesproken. Zij willen graag uitbreiden omdat hun producten, die redelijk afhankelijk zijn van het gebied zelf, buiten moeten worden gestald. Zo kunnen zij grote ketels niet kwijt in een hal. Er zijn meerdere bedrijven van elkaar afhankelijk op dat bedrijventerrein. Het bedrijventerrein is redelijk gestructureerd en er doet zich bijna geen leegstand voor. De ondernemers zijn bereid een financiële bijdrage te leveren voor eventuele grondaankoop, weliswaar buiten de rode contour, om hectaren toe te voegen, voor bedrijfsuitplaatsing. Wellicht dat het bedrijf De Heer ook daar een plek kan krijgen. Voor dat alles is wel de medewerking van PS nodig.

Wel is er nog discussie gaande over de locatie die in die optie door De Heer wordt achtergelaten. Dat is voor hem een potentiële opbrengstlocatie om de bedrijfsverplaatsing mogelijk te maken. Er ligt veel asfalt dat uitnodigt om daar materiaal op te slaan. Dat asfalt moet weg, de bestemming moet worden gewijzigd eventueel naar woningbouw. De uitbreidingsvraag op die locatie is dusdanig fors dat hij dat niet als een kleine uitbreiding ziet. De vraag is of hij kruimelgevallen, waarover PS een opvatting moeten vormen, via een tweetrapsraket zou kunnen honoreren. Het gaat overigens niet alleen om de Copen maar om meerdere gebieden, met name in West. Tegelijkertijd is destijds vastgesteld dat de bedrijventerreinen in West in kwantiteit voldoende zijn. Dan doet zich de vraag voor wat de impact is van dit loonbedrijf, ontstaan vanuit de gemeenschap voor die gemeenschap. In die zin gaat het niet alleen maar om een kwantitatieve benadering. Vanuit werkgelegenheid en type werkgelegenheid kan het interessanter zijn om de vitaliteit dichter in de buurt te houden. Over al die vragen heeft hij met de ondernemers gesproken.

Komt er een voorstel om dit op te lossen, en kan er ruimte geboden worden, dan moet wat hem betreft al de volgende dag de schep in de grond voor capaciteuitbreiding ten behoeve van de bedrijven op dat specifieke bedrijventerrein. Er mag niet voor leegstand of voor speculatie worden gebouwd. In die zin wil hij garanties hebben, om te voorkomen dat er meer bedrijventerrein wordt gebouwd terwijl daar geen werkelijk behoefte aan zou bestaan.

Op dit moment beraadt spreker zich over de consequenties van de 10 extra hectares die worden gevraagd. Op voorhand heeft hij de ondernemers laten dat hij dat teveel vindt. Hij wil precies weten hoe een en ander in elkaar zit en waarvoor de gevraagde uitbreidingen bedoeld zijn.

In de volgende commissievergadering zal hij een tweetrapsraket bespreken met betrekking tot de kruimelgevallen en wat onder een kruimelgeval moet worden verstaan. Tegelijkertijd zal hij ruimte vragen aan PS, met in achtneming van de achterblijvende locatie, om met de wethouder en in samenwerking met de bedrijven een bestemmingsplan wijziging door te voeren.

De heer Germs waardeert het zeer dat de gedeputeerde de totale situatie in ogenschouw heeft genomen. Hij wacht het voorstel in de volgende vergadering af.

De heer Van Muilekom is eveneens te spreken over de zorgvuldige handelswijze van de gedeputeerde. De aangekondigde tweetrapsraket spreekt hem aan. De discussie heeft in feite ook betrekking op het volgende agendapunt, nl. de kwestie Van Dorresteijn. Zijn fractie wil graag meedenken in de discussie over het voorstel van de gedeputeerde in de volgende vergadering.

Mevrouw Hoek vraagt om hoeveel hectare het gaat, wat de bestemming nu is en wat het gaat worden. Krijgt het overblijvende terrein de bestemming woningen en zijn daar voorwaarden aan gekoppeld? Valt het onder een PIP? Ligt de huidige locatie binnen of buiten de rode contour?

Mevrouw Broere memoreert het toenmalige werkbezoek aan bedrijfsterrein De Copen met de cdK. Het probleem was toen duidelijk en ze is blij dat het nu wordt aangepakt.

De heer Van Leeuwen vindt het een goede zaak dat de gedeputeerde ook met omwonenden in gesprek gaat, met name met de heer Meijer als hun vertegenwoordiger. Wellicht had de actie van GS om het bedrijf te bezoeken wel wat eerder gepland kunnen worden.

De heer Van Oosterom complimenteert de gedeputeerde met zijn bezoek ter plaatse.

Mevrouw Chidi begrijpt dat de gedeputeerde zijn brief aan de heer Meijer onvoldoende empathisch vindt. Zij vraagt of deze brief al is verstuurd. Die empathie kan alsnog in het gesprek met de heer Meijer worden overgebracht.

Mevrouw Noordenbos heeft via Google inzage in het bedrijventerrein De Copen. Daaruit blijkt dat er nu nog veel vierkante meters te huur zijn. Waarom biedt dat geen geschikte locatie voor het bedrijf De Heer?

Gedeputeerde Van den Berg geeft aan dat de zojuist gestelde vragen door de commissie ook aan de orde zijn geweest tijdens zijn bezoek aan het bedrijf en het bedrijventerrein. In ieder geval moet de bestemming bedrijventerrein van het achterblijvende terrein worden verwijderd, om ongewenste ontwikkelingen in de toekomst te voorkomen. De bedrijven die willen uitbreiden vragen om een strook grond achter het bedrijventerrein en dat ligt buiten de rode contour. Daarvoor is de medewerking van PS nodig. T.z.t. wil hij uitgebreid met PS over deze kwestie doorpraten. Op het bedrijventerrein is één pand tijdelijk te huur, voor het overige zijn alle gebouwen gevuld. Overigens zijn er ook bedrijven die dusdanig grote machines hebben dat deze niet in de kleine (leegstaande) hal passen. De ondernemers hebben hem laten weten dat er geen sprake is van leegstand.

Mevrouw Noordenbos leest dat er een bedrijfsruimte van 1218 m² aan de Copenweg 43 leeg staat.

Gedeputeerde Van den Berg zal dat t.z.t. meenemen in de notitie voor deze commissie.

Voorts geeft hij aan dat hij geen nieuwe brief naar de heer Meijer zal sturen. Gegeven de situatie ter plaatse, constateert hij dat de brief wel correct is, maar dat de toonzetting wat anders had kunnen zijn.

De voorzitter rondt de behandeling van dit agendapunt af.

3.2 Statenbrief Van Dorresteyn

De heer Germes geeft aan dat het hier om een langslepende kwestie gaat. De heer Van Dorresteyn is al geruime tijd met diverse overheden bezig om tot verplaatsing van zijn bedrijf uit de kern van Soest te komen. Er wordt in de brief een opening geboden, die als positief moet worden gezien. Er is de bereidheid vanuit GS om binnen vastgestelde kaders een uitzondering te maken op individuele basis. Dat is winst. Voor een groot deel is aan de criteria te voldoen maar de zoektocht door o.a. de heer Veldhuizen en de familie Van Dorresteyn heeft nog geen passende locatie opgeleverd, niet anders dan de schuur, waar de commissie bij de herziening PRS/PRV is geweest en de bedrijfsbezoeken aan de Insingerstaat. Ter plaatse heeft spreker geconstateerd dat het bedrijf aan de Insingerstraat vertrokken is omdat de heer Van Dorresteyn zijn perceel heeft moeten opleveren in het kader van de situatie in het dorp. De zaak is erg nijpend. Hij vraagt wat de collega-Statelieden van de situatie vinden. In de statenbrief staat dat de plek waar de heer Van Dorresteyn eigenaar van is, geen goede locatie is in verband met weerstand uit de omgeving.

Spreker kan de weerstand uit de omgeving uit geen enkele rapportage opmaken. Geeft het op een andere zoekplek dan geen weerstand? Hij weet uit ervaring dat veranderingen in het buitengebied lastig zijn. Hoe lang moet de betreffende familie nog zoeken naar een andere plek om het bedrijf te kunnen voortzetten? Hij heeft van de heer Van Dorresteyn begrepen dat zijn dochter ook op het bedrijf gaat werken, dus aan het criterium continuïteit wordt voldaan. Verkoop van een nieuwvestiging is derhalve niet aan de orde. Hij vraagt de collega-commissieleden hoe lang deze familie moet blijven zoeken naar een plek in het buitengebied. Soest was een boerenstreek en een boerendorp en daar hoort dit soort bedrijven thuis. Hij weet dat met het oog op het Gaasbeekergild wordt gesuggereerd dat het bedrijf die activiteit zou kunnen belemmeren maar daarvan is beslist geen sprake. De heer Van Dorresteyn is daar lid van en heeft vanuit zijn achtergrond alle compassie met die activiteiten.

De heer Van Leeuwen onderschrijft de inbreng van de VVD. Ook de SGP pleit voor een snelle oplossing. Bij de behandeling van de PRS/PRV is er een amendement van de PVV verworpen, omdat het juridisch niet haalbaar zou zijn om voor de familie Van Dorresteyn een uitzondering te maken. Nu is men een jaar verder en er is nog steeds geen oplossing. Inmiddels is het volgens GS wel haalbaar om een uitzondering te creëren voor de familie. De SGP vindt dat positief, echter, het bedrijf mag zich volgens GS niet vestigen op de plek waar deze familie dat het liefst wil, vanwege eventuele weerstand uit de omgeving. Ook de SGP wil daar meer informatie over ontvangen; hoe steekhoudend zijn die argumenten?

Voorts vindt zijn fractie het vreemd dat het advies van de heer Veldhuizen niet aan dit agendapunt is toegevoegd. Hij vraagt alsnog om inzage in dat rapport. Een snel besluit is nodig om deze familie te faciliteren om op de gewenste locatie het bedrijf te exploiteren.

Mevrouw Koelewijn merkt op dat het CDA in deze aansluit bij de reactie van de heer Van Leeuwen, daar waar het gaat om het rapport van de heer Veldhuizen. Waarom krijgt de commissie daar –eventueel vertrouwelijk – geen inzage in? Wellicht kan dat helpen bij het verder brengen van het proces. Haar fractie heeft zich voorts gestoord aan het onderwerp zoals dat in de statenbrief is vermeld. Daar staat “casus agra-

riër Van D te Soest". Het lijkt bijna alsof het om een misdadiger gaat. Dat is uiteraard niet het geval. Ook is de naam van betrokkene niet correct gespeld.

De heer Van Muilekom ziet in deze casus een parallel met agendapunt 3.1. Al jaren lang doen diverse partijen hun uiterste best om tot een oplossing te komen maar dat lukt kennelijk niet. Ook de PvdA is geïnteresseerd in het verslag van de heer Veldhuizen. Nu wordt er in de zoektocht naar een geschikte locatie wat ruimte geboden, maar de optie van de familie Van Dorresteyn wordt uitgesloten. Dat begrijpt hij niet. Er moet een zorgvuldige afweging komen over de plek waar de familie zich nu bevindt. Wat levert dat op in ruimtelijke kwaliteit en nieuwe functies, maar ook aan de mogelijkheden van een nieuwe locatie? Hij is het met de VVD eens dat vrijwel alle overige opties op weerstand in de omgeving zullen stuiten. Maar er is een lange zoektocht gedaan en dan moet er een definitieve afweging worden gemaakt, ook met het oog op de huidige locatie. Zijn fractie is er aan toe om in dit dossier een knoop door te hakken.

Mevrouw Hoek heeft evenals mevrouw Koelewijn moeite met de wijze waarop de heer Van Dorresteyn in het onderwerp van de statenbrief wordt aangeduid. Het feit dat een zoektocht zo lang duurt, kan voor een familie grote gevolgen hebben. Hoe ver wil de provincie gaan?

Mevrouw Kotkamp constateert dat het eigen gedrag van de provincie in feite de oorzaak is van deze casus. Het is duidelijk dat er nee is gezegd, terwijl PS ervoor pleiten de situatie nog eens in ogenschouw te nemen. De provincie heeft deze situatie zelf gecreëerd door steeds aan GS te vragen om hier opnieuw naar te kijken. Belangrijk is het dat PS zich realiseren dat zij dit zelf veroorzaken.

Mevrouw Hoek verwijst naar een motie van de PVV die niet door PS is aangenomen. Was dat wel het geval geweest, dan was men veel verder in het traject geweest. 50PLUS heeft die motie destijds gesteund. Zij pleit ervoor dit probleem nu daadwerkelijk te gaan oplossen. Ook zij vraagt wat de bezwaren vanuit de omgeving inhouden: de burelen wonen mijlenver van de locatie vandaan. Er is al een uitrit en het gebouw is ook al gerealiseerd. Met een beetje goede wil moet dit toch mogelijk zijn.

Mevrouw Chidi begrijpt dat er op verzoek van PS opnieuw in het dossier is gedoken. De zaak is opnieuw onderzocht, maar het lukt niet op die locatie. Nu is de agrariër aan zet. Zij weet dan ook niet waar dit debat toe moet leiden.

Mevrouw Koelewijn memoreert dat het CDA heeft gevraagd om inzage – al dan niet vertrouwelijk – in de rapportage van de heer Veldhuizen. Dat wordt nu besproken.

Mevrouw Chidi kan zich voorstellen dat het rapport van de heer Veldhuizen naar PS worden gezonden, maar zonder het gevoelige cijfermateriaal.

De heer Van Muilekom vindt het storend dat er enerzijds een opening wordt geboden, maar dat anderzijds de locatie van de familie wordt uitgesloten. Er wordt al zolang naar een locatie gezocht, o.a. door de eigenaar. Nu mag z.i. niet nog een keer aan de eigenaar worden gevraagd om zelf met een locatie op de propen te komen. Dat is in feite een ongepaste vraag.

Mevrouw Chidi gaat ervan uit dat de ondernemer hier zelf een belang bij heeft. Breed is er door verschillende partijen naar een locatie gezocht. Zij heeft begrepen dat de locaties niet zijn goedgekeurd, waardoor

er een impasse is ontstaan. De enige die dat kan doorbreken is de agrariër zelf. De vraag is wel of betrokkene daartoe bereid is.

De heer Van Leeuwen memoreert dat de ondernemer al heel veel energie heeft gestoken in het zoeken naar alternatieven, terwijl die er niet zijn. Is er wel een locatie aan te dragen zonder bezwaren? Hij meent dat dit niet het geval zal zijn. Om die reden moet men nu de procedure ingaan.

De heer Germs licht toe dat de betrokken ondernemer al vier of vijf jaar aan het zoeken is naar een passende plek. Eerst werd hem gevraagd te zoeken naar een bestaande locatie. Die is niet door de familie en de heer Veldhuizen gevonden. Nu staan GS de uitzondering toe dat een nieuwvestiging mogelijk zou moeten zijn, op persoonlijke grondslag. Er is derhalve sprake van een unieke uitzondering voor deze familie. De eigenaar heeft een plek gevonden in het buitengebied van Soest. Dat zou bezwaren kunnen opleveren, maar dat kan ook gelden voor een andere locatie in het buitengebied.

Hij vraagt of D66 daarmee geen rekening wil houden. De familie moet wel worden geholpen. Ze zijn zowel door de provincie als door de gemeente lang beziggehouden, maar ze moeten wel verder met hun bedrijf en hun gezin. Hij vraagt of D66 in die zin ook enige clementie kan tonen.

Mevrouw Chidi baseert zich op de informatie die GS hebben gegeven middels deze brief. Nu is er een debat hoe verder moet worden gegaan. Dat hangt af van de vraag of de ondernemer een locatie kan vinden die wel aan de voorwaarden voldoet en in de procedure past. Wel kan men de impasse doorbreken door iets te doen wat feitelijk niet kan. Er is nu geen locatie.

De heer Schaddelee vraagt eveneens of er wel een perceel bestaat zoals dat nu gezocht wordt. Of wordt er gezocht naar iets dat niet bestaat? De ChristenUnie is het eens met de heer Germs dat er nu een maatwerkoplossing moet komen. Er is een bepaalde escalatieladder afgelopen en nu is er juridische grond om voor deze agrariër een uitzonderingssituatie te creëren. Dit moet worden opgelost: desnoods moet de nieuwe minister worden ingeschakeld.

Mevrouw Kotkamp wijst erop dat PS met de PRS/PRV afspraken hebben gemaakt en daar wordt nu weer een uitzondering op gevraagd. Zij wijst dienaangaande dan wel op kaders. De vraag is wat deze casus rechtvaardigt om daar zoveel tijd en energie in te steken en hiervoor in het beleid een uitzondering te creëren. Er zijn meerdere agrariërs die eenzelfde soort vraag hebben. Zij hebben zich neergelegd bij het nee van de provincie. Deze agrariër heeft dat niet gedaan, om begrijpelijke redenen overigens. Toch vraagt zij nogmaals waarom er in dit geval zo'n halszaak van wordt gemaakt.

Mevrouw Broere deelt mede dat de PVV uiteraard geheel achter een oplossing staat. Uit de correspondentie van de wethouder van de gemeente Soest blijkt dat er destijds een uitspraak is geweest van de Raad van State, nl. dat bezwaren van omwonenden nooit kunnen leiden tot het niet doorgaan van een maatregel. Bezwaren van omwonenden mogen niet zo zwaar meetellen dat dit een besluit beïnvloedt.

De heer Schaddelee vraagt of dat ook geldt voor plaatsing van windmolens.

Mevrouw Broere kan die vraag niet beantwoorden. Belangrijk is het voor PS het rapport van de heer Veldhuizen in te zien. Van de twee amendementen vorig jaar zou er één worden aangenomen, ware het niet dat door D66 werd geopperd er nog eens over na te denken. Was dat achterwege gebleven, dan was de zaak opgelost geweest. Nu is men bijna een jaar verder. Hoe lang laat de provincie deze mensen nog meer in de kou staan?

Gedeputeerde Van den Berg meent dat PS de vraag van GroenLinks, op grond waarvan deze casus anders is dan andere, dient te beantwoorden. Dienaangaande had hij wel een opdracht van PS meegekregen, nl. om te zoeken naar een oplossing van een kwestie die al heel lang speelt. Dan kan er worden geredeneerd vanuit uniforme regelgeving of vanuit de gedachte dat er een lang traject is gevolgd, waarin ook overheden niet altijd de stap hebben gezet, die zij hadden kunnen zetten met oog voor de problematiek in het licht van de omgevingsvisie. Dat leidt tot de overweging of de regelgeving zodanig kan worden toegepast, dat de kaders wel overeind blijven maar een oplossing toch in zicht kan komen.

Deze casus, die al zo lang speelt, verdient volgens hem individuele aandacht om tot een oplossing te komen. Ook moet de oplossing juridisch houdbaar zijn, dus ook dat vraagt de nodige aandacht.

Tegelijkertijd doet zich de vraag voor of een dergelijke locatie wel te vinden is en waarom de Peter van de Breemerweg geen geschikte oplossing zou zijn, temeer daar het nu over nieuw vestiging gaat en niet meer over een bestaand bedrijf. Zijn er locaties beschikbaar die niet onmiddellijk frustreren in relatie tot staand provinciaal beleid? Hij meent dat die locaties wel in de buurt van Soest voorhanden zijn. De zoektocht is in zijn ogen nog niet helemaal afgerond.

Gelet op de verantwoordelijkheid, is het de vraag of de provincie bereid is nog verder te gaan dan het aanpassen van de kaders, bv. in de vorm van bedrijfsbegeleiding, voor een ondernemer die zelf verantwoordelijk is voor zijn bedrijf, die zelf gekozen heeft om door te gaan. Ook heeft hij er zelf voor gekozen zijn bedrijf te verkopen en op dezelfde plek te blijven toen er mogelijkheden waren voor ruilverkaveling. Daardoor is hij met zijn bedrijf klem komen te zitten.

Hij proeft in de commissie empathie om toch iets meer te doen dan alleen het stellen van de kaders en toch ook behulpzaam te zijn in de zoektocht.

Terugkomend op de Peter van de Breemerweg, hoorde hij van mevrouw Broere een opvatting van de Raad van State over de schaduw werking vooraf met het oog op eventuele bezwaren- en beroepsschriften die een overheidsbestuur ontvangt. Deze mogen een overheidsbestuur nooit in vertwijfeling brengen om een afwijkende keuze te maken. Los daarvan moet een overheid wel in redelijkheid en billijkheid een afweging maken in het beleid. Door 10 omwonenden zijn er (gebundeld) bezwaren ingediend bij de behandeling van de PRS/PRV. Ook zijn er bezwaren binnengekomen tegen de huidige locatie aan de Peter van de Breemerweg met betrekking tot de opslag die daar plaatsvindt. Dienaangaande zijn er handhavingverzoeken ingediend. Overigens weet de provincie dat materiaalopslag op die locatie voor de bedrijfsvoering efficiënt is, daar is dan ook wel enig begrip voor.

GS geven de heer Van Dorresteyn geen vrijbrief. GS willen geen locatie aanwijzen die ongewenste neveneffecten kan gaan opleveren, bv. snelle waardevermeerdering. Daar worden dan ook voorwaarden aan gesteld om dat te borgen.

Hij heeft deze commissie gehoord en hij zegt toe dat het verslag van de heer Veldhuizen, met daarin een verwijzing naar een financieel rapport, naar deze commissie zal zenden. Het financieel rapport kan uitsluitend vertrouwelijk worden ingezien, mits PS daar concreet om vragen. Dat heeft niet zijn voorkeur. Ook de heer Van Dorresteyn heeft om inzage in de rapportage van dhr. Veldhuizen verzocht. Oorspronkelijk was de opdracht dat de heer Veldhuizen aan GS zou rapporteren over zijn bevindingen maar het is geen bezwaar om dat rapport nu ook aan PS en de heer Van Dorresteyn te doen toekomen.

Hij is bereid alsnog met de gemeente en de heer Veldhuizen te onderzoeken of de Peter van de Breemerweg toch een mogelijkheid is. Daar ligt dan ook een taak voor de gemeenteraad van Soest tot het opstellen van een postzegelbestemmingsplan (naar aanleiding van een postzegel PRV) dat overigens ook voor beroep en bezwaar vatbaar moet zijn.

Hij is derhalve bereid een ultieme poging te doen indachtig het gevoel van deze commissie. Eerlijkheids- halve heeft dit niet zijn voorkeur. Wellicht moet er door de ondernemer grond worden bijgekocht, maar dat is zijn eigen verantwoordelijkheid. Voorwaarde is uiteraard een goede landschappelijke inpassing van de boerderij en de stallen.

Mevrouw Broere meent dat de gemeente Soest bereid is die weg te bewandelen.

Gedeputeerde Van den Berg doelt ook op de gemeenteraad die het bestemmingsplan dient goed te keuren. Nogmaals laat hij weten een ultieme poging te zullen doen.

De voorzitter constateert dat de commissie daarmee instemt.

Gedeputeerde Van den Berg merkt voorts op dat het rapport van de heer Veldhuizen een zeker abstractie- niveau heeft met een context die breder is dan het individuele geval. Hij verzoekt de commissie het uitslui- tend bij de casus van de familie Van Dorresteyn te houden.

3.3 Statenvoorstel wijziging provinciale Milieuverordening 2013

De heer Van der Steeg merkt op dat de PvdD nogal huiverig staat ten opzichte van deze wijziging, met na- me omdat er een grensaanpassing ten gunste van gifgebruik wordt gevraagd. Zijn partij draait dat liever om. Een aanpassing in het gebruik van gif is beter. Het gaat hier niet alleen om drinkwater. Ook de water- kwaliteit lijdt er onder. Door landbouwgif is er al jarenlang sterfte gaande onder insecten hetgeen ook weer gevolgen heeft voor de weidevogels. De PvdD wil op basis van volksgezondheid en ecologie het gifgebruik niet faciliteren. Tevens is er twijfel over de uitbreiding van verkeersmogelijkheden in stiltegebieden.

Mevrouw Kotkamp sluit zich daarbij aan. Het lijkt er nu op alsof de regels, die destijds zijn opgesteld vanuit een bepaalde visie, worden aangepast zodra daarnaar wordt gevraagd. GroenLinks vindt dat geen goede zaak. Als het gaat om stiltegebieden, is het niet de eerste keer dat er een wijziging wordt toegepast, ten gunste van de verstoring van een stiltegebied. Wat betreft het horizontaal gestuurde boren, wordt aange- geven dat dit in grondwaterbeschermingsgebieden mogelijk wel verantwoord kan zijn. De vraag is: wan- neer is het verantwoord? Het is niet voor niets dat men dit in feite niet wil toestaan.

Mevrouw Hoek sluit aan bij de bijdragen van de PvdD en GroenLinks. Het lijkt erop alsof er nu aan de ach- terkant onwelgevallige zaken worden gelegaliseerd en recht getrokken. Dat is onjuist. 50PLUS vindt deze ontwikkeling zorgelijk.

De heer Toutouh vraagt of de aanpassing waterwingebieden in Woerden wordt meegenomen in de ko- mende herijking van de PRS/PRV.

Gedeputeerde Pennarts betreurt het dat door dit stuk de indruk ontstaat alsof ongewenste ontwikkelingen zouden worden gelegaliseerd en dat de provincie bij ieder verzoek in beweging komt om de PMV weer aan te passen. Dat wil zij weerspreken. Zij heeft begrip voor het standpunt dat de PvdD inneemt ten aanzien van het gebruik van gif, zoals dat ook door GroenLinks werd beaamd. In dit stuk wordt als het gaat om gif alleen maar een verwijzing in de definitiefteer gedaan (de juiste verwijzing naar het juiste artikel). Er wordt geen extra ruimte gecreëerd voor het gebruik van gif.

Dat geldt ook voor het horizontaal boren. Het gaat hier om een nieuwe technologie die relevant is wan- neer er onder waterwegen en onder gebouwen door moet worden geboord. Deze manier van kabellegging heeft minder impact op de omgeving. Deze nieuwe technologie moet een plek krijgen in deze verordening. Het gaat dus niet om een verruiming, maar om het plek bieden aan een nieuwe technologie die een meer-

waarde heeft. De voorwaarden die aan het grondwater worden gesteld zijn inderdaad belangrijk en zijn in het stuk geel gearceerd. Met die voorwaarden worden ook de grondwaterbeschermingsgebieden voldoende gewaarborgd.

Andere punten hebben betrekking op de situatie in Woerden en in Bunnik, zoals in de toelichting wordt aangegeven. In Bunnik was er een onjuiste afbakening van het gebied waardoor een fruitteiler last had van zijn bedrijfsuitoefening en in Woerden was er sprake van percelen die verkocht werden waarbij een bestemming gewijzigd moest worden. Een en ander moet via de PRV geregeld worden. De Sinterklaasintocht in Eemnes heeft betrekking op het 1 x per jaar mogelijk maken van de intocht van Sinterklaas. De gemeente had zelf verzuimd deze specifieke uitzondering te melden. De provincie heeft gemeend daar toch op te moeten bewegen. Toen bleek het gebied niet goed afgebakend te zijn. Eemnes had zijn huiswerk in één keer goed moeten doen. Dat is niet gebeurd en daarom treffen PS nu opnieuw bij een PRV wijziging het stiltegebied van Eemnes aan. Het gaat om dezelfde activiteit met een iets ruimere begrenzing.

Spreekster geeft aan dat zij deze verordening alert bewaakt en rekening houdt met de gevoelens die zijn geuit zijn over het niet versoepelen of ruimte geven aan ongewenste activiteiten.

De heer Toutouh stelde de vraag of wijziging van de waterwingebieden wordt meegenomen in de herijking van de PRV. Zij vindt dat een technische vraag. Het gaat om een wijziging die hier zijn beslag moet krijgen. Indien het noodzakelijk is dat deze ook in de PRV terecht komt, dan zal dat gebeuren, maar zij vermoedt dat dit niet het geval zal zijn. Waarschijnlijk gaat het om een gemeentelijke bestemmingsplan kwestie. Zij zegt toe dat zij definitief op voornoemde vraag zal terugkomen.

Mevrouw Kotkamp komt terug op het horizontaal boren. Zij is nog steeds niet gerust over de bescherming van het grondwater in dat opzicht.

Gedeputeerde Pennarts antwoordt dat horizontaal boren een specifieke activiteit is die in deze PMV onmogelijk werd gemaakt door de verordening voor het in de diepte boren onder grondwaterbeschermingsgebieden. Dat was daarmee in tegenspraak. Nu is het specifiek mogelijk gemaakt dat horizontaal boren kan plaatsvinden met de toevoeging van alle beperkingen die in het stuk zijn opgesomd.

De voorzitter constateert dat de commissie RGW voorstelt voorliggend statenvoorstel als sterstuk aan PS te presenteren.

3.4 Statenbrief Waterrapportage 2016-2017

Dit punt is op verzoek van de ChristenUnie geagendeerd.

De heer De Heer stelt de volgende vragen:

- De provincie Utrecht is betrokken bij de verkenning van de permanente oostelijke aanvoer (POA) maar de waterrapportage is op dit punt erg afwachtend. De provincie Utrecht kan ook kiezen voor een actieve rol in deze discussie. Bij welke zoetwateraanvoer heeft de provincie de meeste baten? Zijn de meekoppelkansen goed in beeld en wordt er voor de beste optie aan de weg getimmerd? Er loopt een onafhankelijk onderzoek naar de meerwaarde van de wateraanvoerroutes. De resultaten worden in de zomer van 2018 verwacht. Tijdens de Waterdag vernam hij dat er nu al volop discussie is over de waterverdeling over de grote rivieren en de verdringingsreeks die daarbij hoort. Hij stelt voor op korte termijn een expertmeeting te organiseren over het Deltaprogramma zoet water, toegespitst op de Utrechtse belangen rond de Hollandse IJssel, samen met raadsleden en water-

schapsbestuurders. Hij vraagt GS een actieve rol op te pakken in discussies rond de zoet wateraanvoer richting het Groene Hart.

- Wat is er in het Binnenveld aan de hand? Vier jaar geleden hebben lokale overheden het innovatieve kwelputtenplan geaccepteerd maar er is nog steeds geen ontwerp beheerplan. De waterrapportage is op dit punt uiterst beknopt. Waarop stukt de procedure?
- Wat betreft de KRW vraagt hij of de provincie op koers ligt met de uitvoering van de KRW. De waterrapportage bevatte altijd een grote tabel met gekleurde vlakjes maar dat ontbreekt in de huidige rapportage.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof wijst erop dat het Binnenveld bij de portefeuille van gedeputeerde Maasdam thuishoort.

Met het oog op de POA 2018, is het goed om daar al eerder een expertmeeting over te organiseren. Als daar breed behoefte aan bestaat, is zij bereid dat op te pakken. Aldus wordt besloten.

De provincie ligt op koers met de uitvoering van de KRW. Zij is daarover tevreden hoewel het altijd beter kan: nog niet alle stoplichten staan op groen.

De waterrapportage is geactualiseerd naar aanleiding van het BWM plan, maar ook naar aanleiding van de beheerplannen van de waterschappen. Per waterschap is er een waterrapportage opgesteld. In de bijlagen staan alle gekleurde stoplichten, zij het per waterschap. Alle informatie is dus nog steeds beschikbaar.

De heer Van der Steeg verwijst naar het deelplan KRW 2009. Dat was een overzichtelijke en kleurrijke rapportage van de 57 waterlichamen. Evenals de heer De Heer, wil hij ook graag weten waar de provincie na acht jaar staat met de uitvoering van de KRW. Is het beleid effectief om de KRW-doelen te halen? In voorliggende rapportage koppelen de waterschappen terug over hun maatregelenpakket, echter, het gaat primair om het behalen van de doelen. Hij wil daar graag informatie over ontvangen zodat inzichtelijk wordt hoe effectief het provinciale beleid is. Als dat meer groen oplevert dan in de rapportage uit 2009, trakteert hij deze commissie op taart, echter, die kans acht hij niet erg groot.

De heer Germes sluit aan bij het verzoek van de ChristenUnie en de PvdD om de kleuren in de waterrapportage terug te brengen.

De heer Van Déun onderschrijft dat verzoek eveneens.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof licht toe dat de provincie stuurt op de rapportages per waterschap: deze geven inzicht hoe ver zij zijn met de uitvoering van de KRW. Eén keer in de zes jaar wordt er een voortgangsrapportage (met kleuren) geleverd. Willen PS die rapportage vaker ontvangen, dan moet de systematiek worden gewijzigd. De meest recente versie hebben PS twee jaar geleden ontvangen. De afspraak om die rapportage 1 x per 6 jaar te leveren, wordt ingegeven door het feit dat maatregelen tijd nodig hebben om effect op de ecologie te hebben.

De heer Van der Steeg zou de voortgangsrapportage graag vaker dan 1 x per 6 jaar ontvangen. Volgens hem hoeft het niet veel extra moeite te kosten de gegevens bij de waterschappen te verzamelen. Hij constateert dat deze commissie behoefte heeft aan de vraag: waar staat de provincie nu bij de uitvoering van de KRW en werken de maatregelen voldoende om de doelen te kunnen halen? Dat is niet uit de rapportages van de waterschappen te halen.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof wijst erop dat er niet ieder jaar ten behoeve van de gehele toestand van de ecologie en de chemie wordt gemeten.

Wanneer de commissie vaker meetgegevens wenst te ontvangen, dan heeft dat ook gevolgen voor de andere partners van RWO-gebieden, immers, de provincie is niet de enige die metingen verricht.

Zij kan de waterschappen vragen hoe vaak zij meten: die overzichten zal zij doorgeven aan de commissie.

Als dat maar 1 x in de 6 jaar is, en de commissie vindt dat onvoldoende, dan moeten er met de waterschappen andere afspraken worden gemaakt.

De heer Van der Steeg begrijpt van de gedeputeerde dat, wanneer de gegevens waar hij om vraagt beschikbaar zijn, deze ter beschikking van de commissie worden gesteld.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof antwoordt dat, wanneer de waterschappen die metingen vaker verrichten, er geen bezwaar is deze aan de commissie door te geven. Echter, wanneer het verzoek is dat er vaker gemonitord moet worden dan 1 x per 6 jaar over de gehele toestand van de ecologie en chemie, dan moet er een ander systeem worden toegepast. Dat vraagt dan wel extra tijd en geld. Daarbij tekent ze aan dat destijds gekozen is voor een rapportage 1 x per 6 jaar, omdat de effecten op de ecologie pas later zichtbaar zijn. De vraag is of meer tussentijdse metingen wel zinvol zijn.

Zij zegt toe dat zij de waterschappen zal vragen hoe zij de waterlichamen meten en of deze kunnen worden voorzien van de gehele toestand van ecologie en chemie.

De heer Van der Steeg geeft nogmaals aan dat hij behoefte heeft aan informatie over het bereiken van de KRW-doelen, mits een en ander beschikbaar is.

De voorzitter wijst in deze op de toezegging die de gedeputeerde zojuist heeft gedaan.

De heren De Heer en Toutouh sluiten zich aan bij het desbetreffende verzoek om informatie van de PvdD.

De voorzitter stelt nadrukkelijk dat het niet de bedoeling is dat er nu een brede discussie over dit agendapunt gaat ontstaan.

Mevrouw Noordenbos vindt dat een vreemde gang van zaken. De PvdD heeft gevraagd om bespreking van dit stuk. Waarom kunnen andere fracties daarover dan geen vragen stellen?

De voorzitter antwoordt dat de fracties eerder vragen kunnen stellen over een onderwerp. Het is onjuist pas vragen te gaan stellen nadat een onderwerp door een andere fractie is opgewaarderd. Aanvullende vragen kunnen altijd schriftelijk worden ingediend.

Dienaangaande verwijst zij naar het reglement van orde.

4. NATUUR

Dit onderdeel wordt verzet naar de extra commissievergadering van 30 oktober a.s.

5. STATENBRIEVEN EN INGEKOMEN STUKKEN STER INFORMATIE

Hierover is geen woordvoering mogelijk.

6. SLUITING

Niets meer aan de orde zijnde, sluit de voorzitter de vergadering.

Vervolgvergadering RGW 30 oktober 2017

2.1 Statenvoorstel najaarsrapportage 2017

De heer Schaddelee verwijst naar de handhaving RUD. Er is sprake van een restitutie van € 163.000 waardoor de lasten in 2017 lager zijn uitgevallen. Er valt daarnaast nog een keer € 1,5 ton en € 1 ton vrij zodat er in totaal € 4 ton vrijvalt ten behoeve van de algemene middelen. Hij vraagt hoe het gaat met de andere budgetten rond handhaving en beheer. Is daar in het komend jaar meer of minder budget voor beschikbaar?

De voorzitter begrijpt dat deze vraag al door gedeputeerde Pennarts is beantwoord.

De heer Boerkamp verwijst naar de invasieve exoten. Hij vraagt of de zwarte lijst die door het rijk zou worden verstrekt, inmiddels beschikbaar is.

Mevrouw Koelewijn vraagt om een toelichting op de Agenda Vitaal Platteland: zij mist dat in deze najaarsrapportage. Er staat een bedrag genoemd dat afkomstig is uit het Provinciefonds maar er is nog veel te doen, terwijl er weinig uitgaven worden ingeboekt.

Gedeputeerde Maasdam antwoordt dat de lijst van invasieve exoten inmiddels beschikbaar is en reeds naar de commissie is verzonden. Voor alle zekerheid zal worden gecheckt of dat daadwerkelijk is gebeurd en zo nodig wordt deze nog een keer naar de commissie gezonden.

Mevrouw Kotkamp memoreert dat in de antwoorden op de technische vragen van GroenLinks de suggestie werd gewekt dat er nog wel enige tijd op dat overzicht invasieve exoten moet worden gewacht. Zij heeft die lijst nog niet gezien.

Gedeputeerde Maasdam gaat een en ander na en komt daar t.z.t. op terug. De lijst wordt alsnog naar de commissie gezonden.

Terugkomend op de vraag over het AVP, verwijst zij naar pag. 12 van de najaarsrapportage, waar wordt uitgelegd dat de gelden eerst heel specifiek waren maar nu meer algemeen zijn geworden en meegaan in de centrale uitkering vanuit het provinciefonds. Vanaf 2017 wordt de decentrale uitkering Natuur ad € 23,4 miljoen direct via het provinciefonds in de algemene middelen gestort. De baten van het programma komen daardoor te vervallen en er moet dus een beroep op de algemene middelen worden gedaan. Deze uitleg is voor mevrouw Koelewijn helder.

De voorzitter rondt de behandeling van dit agendapunt af.

2.2 Statenvoorstel programmabegroting

De heer Germs verwijst naar de brief van Natuurmonumenten, met daarin de melding dat zijn amendement voor de natuurbeheerders niet verwerkt zou zijn. Hij vraagt hoe dat zit.

De heer Van Oosterom begrijpt dat de AVP-gelden voor een deel worden ingezet voor RodS. Dat is toch een ander doel. Wellicht is het zinvol dat de gemeente Utrecht zitting gaat nemen in de gebiedscommissie West omdat daar de AVP middelen worden besproken. In 2018 volgt er een evaluatie van de provinciale grondstrategie. De CDA fractie is benieuwd naar de uitkomsten daarvan.

Het is een goede zaak dat de prijswinnaar van de Groene Kroon heeft aangegeven dat natuurontwikkeling in de stad van belang is. Is er in dat opzicht voortgang geboekt?

Mevrouw Keller merkt op dat zij nog geen antwoord heeft ontvangen op de technische vragen over de landbouwvisie met betrekking tot de biologische landbouw. Zij hoopt dat de antwoorden nog voor de PS-vergadering worden ontvangen. Wat betreft het ecologisch bermbeheer, pag. 30, vraagt de PvdD zich af hoe dat bij gemeenten gaat. Voor de groene infrastructuur is het belangrijk dat alle bermen in de provincie ecologisch beheerd worden. Gebeurt dat ook? Zo niet, kan de provincie daar dan op aandringen bij gemeenten en waterschappen?

Mevrouw Noordenbos vraagt of de gedeputeerde, als beschermer van de ondergrond en de drinkwaterfunctie, ook een rol spelen in het ontwikkelen van geothermie.

Wat betreft de Omgevingswet, werd tijdens de Ad hoc commissie gesteld dat er meer ambtenaren moeten worden aangesteld voor de uitvoering van de Omgevingswet. Is dat ook voor de provincie Utrecht het geval en zijn daarvoor middelen opgenomen in de programmabegroting?

De heer Toutouh constateert dat er 84 ha. groene contour is gerealiseerd, terwijl de doelstelling 3000 ha. is. Er is ook veel subsidie afgeschaft en voor 2018 wordt er zelfs helemaal niets meer begroot. Ter zake verwijst hij ook naar de brief van Natuurmonumenten. Waarom wordt er zo weinig groene contour gerealiseerd in relatie tot de planning, zo vraagt de SP zich af.

Mevrouw Kotkamp constateert dat de najaarsrapportage en de begroting geen visie hebben op het verder realiseren van de groene contour, terwijl dit zeer achter blijft. Vorig jaar is daarop extra personele inzet geweest. Heeft dat vruchten afgeworpen? Zo ja, wanneer wordt dat dan zichtbaar?

De begroting laat zien dat er op veel gebieden in 2018 nog het nodige aan kaderstelling moet gebeuren, vooral als het gaat om natuur. Zij wilde eerst melden dat de tekst over het verbinden van landbouw en natuur wat zwak is, maar na de sessie van vorige week blijkt dat dit voortvarend en met visie wordt opgepakt. Echter, op pag. 32 staat dat een robuust netwerk van natuur recreatief gebruik aan kan. Die uitspraak is toch wat lastig. Tot op zekere hoogte is dat mogelijk, maar kwetsbare natuur moet wel expliciet beschermd worden. Dienaangaande verwijst zij naar de discussie rond de vliegbasis Soesterberg.

De invasieve soorten blijven een punt van zorg. Het lijkt erop dat de verschillende overheden op elkaar zitten te wachten totdat er wat gebeurt. Ondertussen woekert de Japanse Duizendknoop voort en wordt het probleem alleen maar groter. In lijn met de motie die vorig jaar is ingediend, dringt zij aan op snelle actie en meer inzet van de provincie.

De heer Boerkamp stelt de volgende vragen:

- Groene contour: wordt ook gekeken of het huidige ruimtelijke instrumentarium een beperking oplevert voor de ontwikkeling van de groene contour? Zo zijn er op het Eiland van Schalkwijk mogelijkheden om de groene contour in te vullen, maar daarvoor moeten agrarische bedrijven worden verplaatst. Nieuwvestiging, c.q. verplaatsing van agrarische bedrijven, behoren echter niet tot de mogelijkheden, volgens de PRV.
- Wat gebeurt er om juist jonge boeren te helpen met investeren in duurzame energie? Ze willen graag, maar hebben niet de prioriteit als het om financieringen gaat.

- Hoe staat het met het programma snel internet in het buitengebied? Hij begreep dat de promotie dienaangaande inmiddels in o.a. Bunschoten en Baarn van start is gegaan, maar dat een goede marketing tot nog toe ontbreekt.

De heer Schaddelee deelt mede dat de ChristenUnie zich bij de vraag van de VVD aansluit, over de financiering van betere natuurkwaliteit en de toezichtsbijdrage. Op pag. 42 staat wat tekst over bodemdaling, maar daar blijkt weinig urgentie uit. Dat mag wat de ChristenUnie betreft meer urgentie en ambitie meekrijgen. Het lijkt erop dat er voor 2018 geen cent voor deze problematiek wordt begroot.

Op pag. 33 wordt ingegaan op het bevorderen van duurzame benutting, o.a. van hout, en de mogelijkheid om nieuw bosbeleid te gaan initiëren. Hij vraagt wat wordt bedoeld met duurzame benutting van hout.

Mevrouw Hoek stelt een vraag over het bevorderen van de vitale landbouw, zie punt pag. 35. Zij vraagt hoe wordt omgegaan met jonge landbouwers die opnieuw willen gaan beginnen met een agrarisch bedrijf. Zij zijn nodig, al is het alleen maar om het beheer van de weilanden. Wellicht moet daar een visie voor worden ontwikkeld. Startende boeren worden met veel wet- en regelgeving geconfronteerd. Hoe kan de provincie enthousiaste, startende agrariërs stimuleren een agrarisch bedrijf te ontwikkelen?

Gedeputeerde Maasdam komt terug op de vragen van de VVD en de ChristenUnie naar aanleiding van de brief van Natuurmonumenten, waarin staat dat ze zich zorgen maken over de uitvoering van het amendement zoals tijdens de behandeling van de kadernota is besproken. Op dat moment heeft spreekster aangegeven dat het belangrijk is dat de provincie ook waar voor zijn geld krijgt. Het gaat om een bedrag van € 340.000 per jaar. Dat moet ook voor de doelen, waarvoor het bestemd is, worden aangewend, nl. de toezichtsbijdrage. Rondom groene handhaving is momenteel een pilot gaande. Zij wil eerst de pilot en de evaluatie afwachten en op basis daarvan wil zij afspraken maken met de terreinbeheerders en vervolgens de toezichtsbijdrage definitief invullen. Die staat nu wel in de begroting maar met een nul. Het is belangrijk dat hiervoor het juiste pad wordt afgelopen. Dat is inmiddels ook met partijen gecommuniceerd. Eind van het jaar hoopt zij de eerste evaluatieresultaten binnen te hebben.

De heer Schaddelee vraagt zich af wat er uit de evaluatie moet komen om het bedrag in te vullen. Het amendement was erg duidelijk.

De heer Germs sluit zich daarbij aan. Het amendement dat statenbreed is aangenomen spreekt van het opnemen van exacte bedragen in jaarschijven. Dat wil hij nu terugzien in de begroting. Hij wil niet langer wachten op een evaluatie.

Gedeputeerde Maasdam benadrukt dat dit wel in de begroting staat maar dat de subsidiebedragen nu nog op nul staan.

De heer Germs blijft op het standpunt staan dat het amendement, met de bedragen, exact moet worden verwerkt in de begroting.

Gedeputeerde Maasdam gaat ervan uit dat ook de commissie voorstander is van goed toezicht en handhaving. Daarvoor moet er eerst met de andere partijen nog een proces worden doorlopen en dat gaat zeker geen maanden meer duren. Het bedrag is in de begroting opgenomen, maar alleen de subsidie staat nu nog op nul.

De heer Germs is van mening dat de middelen die er zijn in de begroting moeten worden verwerkt, gelet op het statenbreed aangenomen amendement. GS hebben daarvoor de gehele zomer de tijd gehad.

Lukt dit niet, dan zal er volgende week opnieuw een amendement op de begroting worden ingediend.

Mevrouw Kotkamp vraagt onder welke post de toezichtsbijdrage in de begroting is opgenomen. Zij was in verwarring door de brief van Natuurmonumenten, omdat daarin werd gesproken over een brief van GS en niet van PS. Zij meent dat het subsidieplafond altijd door GS vastgesteld wordt en niet door PS. Wanneer het bedrag in de begroting staat, en duidelijk is waar dat staat, dan is het h.i. aan GS om na te gaan hoe dat in 2018 in de subsidietoewijzing gaat plaatsvinden.

De heer Van Leeuwen memoreert dat PS het amendement hebben aangenomen. GS hebben maanden de tijd gehad om dat voor te bereiden. Hij ondersteunt het betoog van de heer Germs dat er nu een concreet bedrag in de begroting moet worden opgenomen.

Gedeputeerde Maasdam memoreert dat het hier ging om een amendement op de kadernota. Daarmee werd de kadernota geamendeerd en het amendement moet landen in de begroting 2018. Daar staat het ook in. Zij zal ervoor zorgen dat PS helder krijgen in welke posten dat verwerkt is.

Het CDA vroeg naar RodS van de gemeente Utrecht. Zij merkt op dat de gemeente Utrecht reeds deelneemt aan de gebiedscommissie, wel op adviesbasis. Op die manier is ook de provincie in de gebiedscommissie vertegenwoordigd. Voor RodS is er een investeringsbudget in de AVP-gelden beschikbaar. Voor het afronden van de opgave is er nog ca. € 1 miljoen beschikbaar.

Uitgekeken wordt naar de evaluatie van de grondstrategie in 2018. Zij kan daar nu niet op vooruitlopen.

Wat betreft de prijswinnaars van de Groene Kroon, verwijst zij naar de website ter zake. Inderdaad is er specifieke aandacht voor groen in de stedelijke omgeving. Zo krijgt de biodiversiteit een extra impuls, maar wordt ook de link tussen stad en buitengebied verstevigd. Gevraagd werd ook of er zicht is op de toepassing en of van die toepassing daadwerkelijk gebruik gemaakt wordt.

De gedeputeerde zegt toe dat zij daar nog op zal terugkomen.

De PvdD stelden vragen over het ecologisch beheer van de bermen en of dat onder de aandacht kan worden gebracht van gemeenten en waterschappen. De gedeputeerde zegt dat toe.

Voorts laat zij, op de vraag van de SP over geothermie, weten dat een andere gedeputeerde verantwoordelijk is voor bodem en water. Bij de energietransitie is ook gesproken over de rol van de provincie in het kader van diepe geothermie.

In de breedte is inderdaad gesproken over het feit dat de Omgevingswet de nodige menskracht vraagt, maar dat komt niet terug in de begroting van de provincie Utrecht. Wel wordt er iemand aangesteld voor de aanpak van de MER's. Het is niet zo dat er met het oog op de Omgevingswet in de provincie veel extra ambtenaren worden aangesteld. De nieuwe Omgevingswet heeft geen bezuinigingsdoelstelling, maar tracht integraler te werken, gelet op de fysieke leefomgeving. Zo tracht men de samenleving beter te bedienen.

In de Ad hoc commissie heeft zij aangegeven dat de introductie van de Omgevingswet is uitgesteld met temporisering als gevolg. Dat vraagt wel extra inzet en tijd, maar de impact daarvan kan pas later worden gezien. Het betekent niet dat er in de provincie of elders in het land heel veel ambtenaren bijkomen.

Gevraagd werd naar de realisering van de groene contour. In het Akkoord van Utrecht was overeengekomen dat er uiteindelijk 3000 ha. moet worden gerealiseerd. De inzet van de provincie is nooit geweest om het ontstaan en de inrichting van de groene contour te bekostigen. Wanneer de groene contour er is, dan staat de provincie garant voor de subsidiering van beheer. Tot nog toe is er 84 ha. gerealiseerd. De provincie onderzoekt hoe een impuls aan de groene contour kan worden gegeven. Tot nog toe is er erg weinig voortgang geboekt als het gaat om de groene contour terwijl het NNN wel keurig op schema op ligt. Met de partijen, die betrokken zijn bij het Akkoord van Utrecht, wordt nagegaan hoe een impuls aan de

groene contour kan worden gegeven. Zo kan er naar regelgeving en naar bepaalde financieringsmodellen worden gekeken. Nu heeft zij daar geen antwoord op. In de loop van volgend jaar hoopt zij dienaangaande meer stappen te kunnen zetten.

De heer Van Leeuwen begrijpt dat de gedeputeerde de groene contour wil promoten. Echter, de afspraak is dat eerst 1500 ha. NNN uit het Akkoord van Utrecht gerealiseerd gaat worden. Pas daarna kan er eventueel worden gekeken naar het invullen van de groene contour, maar dan zonder geld van de provincie. Gedeputeerde Maasdam geeft aan dat het nationaal natuur netwerk en de Natura 2000-opgave de prioriteit hebben van de provincie. De provincie staat niet voor de groene contour aan de lat. Wordt dat gerealiseerd dan is de provincie wel bereid het beheer te subsidiëren.

Mevrouw Kotkamp is van mening dat het tempo van de realisering van de Groene contour te wensen overlaat. Zij vraagt of daarvoor een planning beschikbaar is. Wanneer kunnen er resultaten van de zoektocht worden verwacht?

Gedeputeerde Maasdam antwoordt dat de zoektocht niet eenvoudig is, temeer daar de middelen beperkt zijn. Andere financieringsconstructies of mogelijkheden van regelgeving worden onderzocht. Zij verwacht dat daarover begin 2018 (eind 1^e kwartaal) meer te melden zal zijn.

Mevrouw Kotkamp weet dat dit niet is afgesproken, maar vraagt toch of gekeken kan worden naar een scenario wat de effecten zijn wanneer er wel financiële middelen voor realisering van de groene contour worden ingezet. GroenLinks zou het erg jammer vinden wanneer erg strak met de afspraken wordt omgegaan, temeer daar deze niet blijken niet te werken. Graag krijgt zij meer zicht op de bedragen die eventueel nodig zouden zijn voor de groene contour.

De heer Van Oosterom wijst erop dat het kenmerk van afspraken is dat men zich daaraan houdt. Duidelijk is afgesproken dat de groene contour niet door de provincie wordt ontwikkeld. Wellicht dat er andere partijen zijn die daar geld, energie en grond in willen steken, maar de provincie gaat daar geen inspanning op leveren.

De heer Germs sluit zich daar geheel bij aan.

De heer Boerkamp steunt GroenLinks in deze. In het onderzoek kan worden meegenomen welk budget nodig is voor realisering van de groene contour: er wordt immers niet gevraagd wie dat budget moet gaan leveren.

Gedeputeerde Maasdam memoreert dat de kosten voor realisering groene contour niet in kaart zijn gebracht. Terecht memoreerde het CDA de gemaakte afspraken dienaangaande. De vraag is hoe de groene contour een impuls kan krijgen. De berekening is niet erg ingewikkeld, maar de middelen daarvoor ontbreken.

De voorzitter komt terug op de opmerking van de heer Boerkamp, nl. dat er wel een berekening kan worden gemaakt, maar dat dan nog niet is gezegd wie dat moet gaan betalen.

De heer Boerkamp begrijpt dat GS naar creatieve financiële oplossingen willen gaan kijken. Dat betekent dat er niet simpelweg provinciaal geld in de groene contour kan worden gestoken. Wel zit er een schuif

tussen nul en honderd procent. Wanneer er ergens financiën vandaan kunnen worden gehaald om een impuls te geven, hoeveel is er dan nodig om dat te kunnen bewerkstelligen?

Gedeputeerde Maasdam zegt toe dat dit in het onderzoek zal worden meegenomen, maar ook de vraag waar die impuls (dat duwtje) vandaan moet komen. Moet dat een subsidie zijn of een andere impuls? In die zin wordt er creatief naar deze kwestie gekeken en eind 1^e kwartaal 2018 zal zij daar op terugkomen.

De heer Van Leeuwen geeft nogmaals aan dat het onjuist is dat er aan de afspraken uit het Akkoord van Utrecht wordt getornd. De provincie doet niets aan de groene contour, tenzij er initiatieven komen van derden. Dan zal de provincie daar naar kijken en dat eventueel faciliteren. Nu wordt toch bezien welke middelen er kunnen worden gegenereerd om de groene contour te kunnen versnellen. Dat is tegen de gemaakte afspraken. De provincie houdt zich bezig met het realiseren van 1500 ha. NNN.

Een betrouwbare overheid houdt zich aan de gemaakte afspraken.

Gedeputeerde Maasdam verduidelijkt dat de nadere zoektocht samen met de partijen, die betrokken zijn bij het Akkoord van Utrecht, wordt ondernomen.

De heer Van Leeuwen vraagt of de gedeputeerde alle partijen bedoelt of slechts een bepaalde categorie partijen.

Gedeputeerde Maasdam antwoordt dat het gaat over een afspraak die breed gemaakt is binnen de kopgroep Akkoord van Utrecht.

Zij vervolgt dat GroenLinks als zorg benoemde het robuuste natuurnetwerk en het recreatieve gebruik. De beleving is een belangrijke peiler onder het natuurbeleid van de provincie Utrecht. GroenLinks roept op tot bescherming van het natuurnetwerk. Spreekster beschouwt dit als een hartenkreet.

Ook heeft zij de oproep van mevrouw Kotkamp genoteerd over de aanpak van de invasieve exoten.

D66 noemde het Eiland van Schalkwijk, maar spreekster heeft reeds aangegeven dat gekeken wordt naar financiering en andere wegen om tot oplossingen te komen.

Gevraagd werd naar de jonge boeren en de investeringen in duurzame energie. Zij meent dat een en ander via de Europese subsidieregeling POP 3 verloopt. Daarmee is er specifieke aandacht voor jonge boeren. Er is juist een nieuwe regeling opengesteld, specifiek gericht op jonge boeren en investeringen.

Op de vraag over het snelle internet in het buitengebied geeft zij aan dat er met gemeenten afspraken zijn gemaakt om dat te bewerkstelligen. De provincie trekt daarin op met de beide gebiedscommissies. Zij helpen gemeenten om tot een vraagbundeling op dit gebied te komen. De marktpartij kijkt eerst of er in een gemeente voldoende vraag is naar snel internet. Is dat aanwezig, dan wordt er gestart, mits er boven de 50% voor het snelle internet wordt ingetekend. Die processen lopen in diverse gemeenten, maar wel op verschillende niveaus. In Renswoude is het rond en wordt het snelle internet geïmplementeerd. Ook in De Ronde Venen is het proces definitief van start gegaan om tot 50% intekening te komen. De behoefte in andere gemeenten dienaangaande wordt gepeild.

De bodemdalingproblematiek behoort niet tot haar portefeuille, maar tot die van gedeputeerde Verbeek-Nijhof. In 2018 wordt er een visie over bodemdaling uitgebracht.

Op de vraag over de duurzame benutting van hout, antwoordt zij dat alle houtopbrengsten duurzaam worden benut en er geen sprake is van restafval. Er gaat geen hout verloren.

De heer Schaddelee memoreert dat in de brief van Natuurmonumenten ook een vraag werd gesteld over de verbetering van de natuurkwaliteit van bestaande natuur en de financiering die daarvoor al dan niet is opengesteld. Hij vraagt dienaangaande om een reactie van GS.

Mevrouw Maasdam antwoordt dat de subsidie hiervoor voorlopig op nul is gezet, om deze op een later moment open te kunnen stellen. Dat is een proactieve benadering van de provincie.

Ook 50PLUS heeft zorg over jonge boeren die met een boerderij willen starten. De provincie heeft op dat terrein volgens spreekster geen rol. Zij weet niet wie er boer wil worden en wie niet. De LTO en de agrarische scholen kunnen dienaangaande de nodige begeleiding bieden. Zijn jonge boeren gestart, dan kunnen zij gebruik maken van de stimuleringsregeling van de provincie.

Mevrouw Hoek begrijpt dit, maar vraagt hoe dit in wet- en regelgeving, die door het rijk wordt opgelegd, kan worden ingepast. Hoe kan de provincie voorkomen dat al die regels belemmerend werken op de initiatieven van jonge boeren?

Gedeputeerde Maasdam wijst erop dat er een landbouwvisie wordt ontwikkeld. Dat onderwerp zal daar in worden meegenomen. Tegelijkertijd dient de provincie zich te houden aan de landelijke regelgeving.

De heer Van Leeuwen licht toe dat er voldoende vrijkomende agrarische bebouwing is. Jonge boeren kunnen daar uitstekend gebruik van maken.

De voorzitter wijst erop dat dit punt terug zal komen bij de Landbouwvisie.

4.1 Statenvoorstel Perspectief Groene hart

De voorzitter deelt mede dat alle informatie over de behandeling van dit onderwerp in Noord- en Zuid-Holland is uitgewisseld. Hoe wordt omgegaan met de amendementen die door deze provincies zijn aange-reikt?

De heer Toutouh deelt mede dat de SP over deze kwestie een amendement heeft opgesteld die nog voor de komende PS-vergadering naar alle fracties zal worden gezonden met het verzoek daarop te reageren.

De heer Germis vindt het goed dat de SP daartoe het initiatief neemt. In het kader van de samenwerking tussen de drie provincies blijkt dat Noord- en Zuid-Holland hetzelfde amendement hebben aangenomen. Zijn voorstel is dat alle drie de provincies hetzelfde amendement aannemen. Dat is het meest krachtig.

De heer Schaddelee constateert dat de tekst van de amendementen van Noord- en Zuid-Holland niet geheel identiek is. Zijn fractie heeft voorkeur voor de variant van Noord-Holland omdat deze meer toekomstgericht is, terwijl die van Zuid-Holland meer reflecterend naar het verleden is.

Mevrouw Kotkamp verwijst naar de bespreking in de Ad hoc commissie omgevingsvisie. Daar zijn afspraken gemaakt over de definitie van bouwstenen. Zij had verwacht dat er bij dit perspectief Groene Hart een korte oplegnotitie zou komen hoe met deze bouwsteen zal worden omgegaan, indachtig de gemaakte afspraken. Dat is nu niet het geval en zo wordt het voor haar fractie lastig daarmee in te stemmen.

De heer Boerkamp vraagt wat GS vinden van de amendementen van Noord- en Zuid-Holland.

De heer Schaddelee constateert dat er in de begroting 2018 geen budget is opgenomen voor het Groene Hart. De ChristenUnie wil twee amendementen gaan indienen, mogelijk bij de begroting, maar het kan ook bij het statenvoorstel Perspectief Groene Hart. De ChristenUnie wil meer recreatieve voorzieningen in het Groene Hart. Aan de Utrechtse kant zijn geen bordjes, geen bankjes of prullenbakken. RodS lijkt weinig effect te hebben op dat punt. De tweede gaat over het Groene Hart keurmerk voor streekproducten. In het verleden bestond dat keurmerk, maar dat is er sinds een aantal jaren niet meer. Met een relatief

klein bedrag kan dat weer in het leven worden geroepen. De ChristenUnie zal daartoe het initiatief nemen.

De heer Van Déun sluit aan bij de inbreng van GroenLinks over de bouwstenen. Allereerst wil hij de stuurgroep Groene Hart bedanken voor alle input voor de Omgevingsvisie 2050. De suggestie moet niet worden gewekt dat die bouwsteen nu 1 : 1 wordt overgenomen.

Ook de PVV ziet graag een oplegnotitie bij het perspectief Groene Hart tegemoet.

De heer Van Oosterom vraagt naar de reactie van GS op dit onderwerp. Statenleden uit drie provincies hebben in Den Haag een bijeenkomst bijgewoond. Voorgesteld werd een interprovinciale commissie in te stellen die hiermee voortvarend aan de gang gaat. Gaat dat door?

De voorzitter begrijpt dat dit er nog aankomt.

Gedeputeerde Maasdam zal het dankwoord van de PVV overbrengen aan de stuurgroep. Zij sluit daar graag bij aan. GS zien dit document vooral als een inspiratiebron voor de Omgevingsvisie 2050. Zo leggen GS dit document aan PS voor. Dit kan als bouwsteen worden benut en dat is wat anders dan dit perspectief als bouwsteen te aanvaarden. Dat laatste is niet het geval.

Er zijn twee amendementen aangenomen in Noord- en Zuid-Holland, die op een klein, maar wel belangrijk punt, verschillen, als het gaat om de oriëntatie op het verleden/heden of op de toekomst. Noord-Holland kijkt in het amendement nadrukkelijk naar de toekomst. Spreekster is dan ook voorstander van het amendement dat door Noord-Holland is aangenomen.

In de Ad hoc commissie vond discussie plaats over de bouwstenen, aan de hand van een notitie. Die notitie is inmiddels aangepast en zal met de fractievoorzitters worden besproken. Zij verkeert niet in de veronderstelling dat er een oplegnotitie voor het Groene Hart perspectief moest komen. Ze kan kijken of ze nog een korte notitie kan aanleveren, maar die afspraak kent zij niet.

Mevrouw Kotkamp constateert dat de gedeputeerde en zij verschillende herinneringen aan die vergadering hebben. De afspraak is h.i. gemaakt dat de verschillende type bouwstenen in een oplegnotitie geclassificeerd zouden worden, inclusief het perspectief Groene Hart. Voor GroenLinks was dat een belangrijke voorwaarde.

Gedeputeerde Maasdam wijst erop dat de notitie die in de Ad hoc commissie is besproken is aangepast, naar aanleiding van de bespreking. Deze zal, naar zij meent, in het Presidium worden besproken. Daar zal ook over de classificatie van de bouwstenen worden gesproken.

Zij zegt toe dat er voor het perspectief Groene Hart een korte oplegnotitie zal worden aangeleverd.

Zij vervolgt, naar aanleiding van een eerdere vraag van de ChristenUnie, dat de samenwerking in het Groene Hart vanuit de AVP-gelden wordt bekostigd. Specifieke investeringen gaan via de reguliere middelen. De ChristenUnie wil ook een impuls geven aan het recreatieve gebruik, ook in het belang van de steden. Zij neemt dat nu voor kennisgeving aan.

De ChristenUnie vindt het ook belangrijk dat het keurmerk Groene Hart weer terug komt, zo begreep zij. Dat staat ook in de Perspectiefnota Groene Hart. Van onder af wordt gekeken hoe daar het best mee kan worden omgegaan.

De voorzitter rondt de discussie af. Zij constateert dat de commissie RGW adviseert over het Perspectief Groene Hart een normaal debat in PS te voeren.

4.2 Ingekomen brief dierenambulance Utrechtse Heuvelrug

De voorzitter geeft het woord aan de insprekers.

De eerste insprekers is mevrouw Van der Tonnekreek, dierenambulance Utrechtse Heuvelrug.

Aan de hand van sheets gaat mevrouw Van der Tonnekreek uitvoerig in op de noodhulp aan wilde dieren in de provincie Utrecht en de noodzaak om dienaangaande tot een dekkende hulpketen te komen. Daarbij tekent zij aan dat de provincie Utrecht met ingang van 1 januari 2017 het bevoegd gezag voor wilde dieren is geworden.

Afgesproken wordt dat de commissie de sheets van deze presentatie zal ontvangen.

De voorzitter geeft de commissieleden gelegenheid vragen te stellen.

Mevrouw Keller begrijpt dat er strengere eisen worden gesteld aan de opvang van wilde dieren. Houden de strengere eisen van opvang van noodlijdende wilde dieren verband met het sluiten van de diverse opvanglocaties in de provincie?

Mevrouw Hoek maakt een kritische opmerking bij het woord “wilde dieren”. Daar heeft zij een ander beeld bij, zoals tijgers en leeuwen. Beter is het h.i. in dit verband te spreken over dieren in het wild. Zij vraagt naar de situatie in De Ronde Venen, Stichtse Vecht, Rhenen, Veenendaal en IJsselstein, de blauwe vlekken op de kaart. Waarom werken zij niet mee met de dierenambulances van de provincie Utrecht? Ligt hier een taak van de provincie om dat te stimuleren?

Voorheen vielen de dierenambulances onder de NVWA (Nederlandse Voedsel- en Waren Autoriteit). Zij vraagt of daarmee nog contact wordt onderhouden. Nu houdt de NVWA zich vooral bezig met de slacht van dieren.

De heer De Heer meent dat het initiatief alleen maar kan functioneren wanneer alle opvangcentra en dierenambulances zich unaniem achter dit project scharen. De vraag is waarom niet iedereen meewerkt.

Mevrouw Noordenbos leest in het rapport dat het wellicht een goed idee is om in de provincie tot één opvanglocatie te komen. Wat vinden de huidige opvanglocaties daarvan? Zijn zij bij dit voorstel betrokken? De SP vindt het belangrijk dat er goed naar de huidige opvanglocaties wordt geluisterd. Er wordt veel met vrijwilligers gewerkt en ook in dat licht bezien is het niet eenvoudig alle opvang tot één locatie terug te brengen. Zij vraagt wat de inspreker hoopt dat de provincie gaat doen. Waar is behoefte aan?

De heer Van Déun memoreert dat de opvang van wilde dieren een taak is van de provincie en die opvang is nu versnipperd. Gepleit wordt voor één centrale opvang voor alle wilde dieren. Worden daarmee daadwerkelijk alle noodlijdende wilde dieren in de provincie bedoeld? Hij mist in dit geheel de kosten daarvan. Belangrijk is het dat het kostenaspect nader wordt onderbouwd. Voorts vraagt hij of de dierenambulances ook aan cofinanciering hebben gedacht. Wordt er van de provincie geld gevraagd, of gaat het om ondersteuning vanuit de provincie om partijen bij elkaar te krijgen?

Mevrouw Van der Tonnekreek en haar collega gaan over tot beantwoording van de vragen.

Voorheen werd de opvang van dieren vooral door particulieren gedaan, bv. een particulier die egels opving of een particulier die eekhoorns opving, en dat verspreid over de provincie Utrecht. Vanuit de Flora-

en Faunawet ging er een ontheffingsplicht gelden en werden er eisen gesteld aan het houden, het huisvesten en verzorgen van wilde dieren, vergezeld van een administratieve verplichting. Dat heeft tot gevolg gehad dat veel initiatieven, die uit één persoon bestonden, er noodgedwongen mee moesten stoppen. In plaats daarvan zijn er geen geschikte grotere opvangcentra teruggekomen.

Gevraagd werd hoe het zit met de dierenambulances die niet bij het initiatief zijn aangesloten. Op de desbetreffende sheet komt naar voren dat vooral de dierenambulances, die op de flanken van de provincie opereren, worden gemist; voor een deel werken zij in een andere provincie. Alle dierenambulances zijn benaderd en uitgenodigd, maar de dierenambulance IJsselstein heeft er bewust voor gekozen zich niet bij het initiatief aan te sluiten. Zij merkt op dat er alsnog een poging zal worden gedaan om ook IJsselstein bij het initiatief te betrekken.

Het is niet geheel duidelijk waarom Stichtse Vecht en De Ronde Venen niet meedoen. Wel is duidelijk dat De Ronde Venen sterk georiënteerd is op Amstelveen en Amsterdam, waar veel meer opvangcapaciteit beschikbaar is. De collega van de Dierenbescherming heeft daar contacten en getracht zal worden Stichtse Vecht en De Ronde Venen in een tweede ronde alsnog te enthousiasmeren voor dit initiatief.

Zij weet niet of er op dit vlak een taak ligt voor de provincie Utrecht. Zij meent dat de Dierenambulance Utrechtse Heuvelrug nu goed in staat is de zaak op te pakken en het draagvlak voor het initiatief binnen de sector te vergroten om een dekkend aanbod te krijgen.

De NVWA is de uitvoerende instantie voor de rijksoverheid. Voorheen was de opvang wilde dieren een taak van de rijksoverheid, maar de NVWA is nooit het aanspreekpunt geweest voor de dierenambulances. Het enige contact met de NVWA deed zich voor wanneer slachtoffers met vogelgriep besmet waren. Dan heeft een dierenambulance een signaalfunctie om contact op te nemen met de NVWA en het proces voor onderzoek van de dieren op te starten.

De dierenambulance Utrechtse Heuvelrug is in gesprek met alle partijen om een opvang te realiseren. Nu is er helemaal geen opvang voor vleermuizen, maar wordt dat gedaan door particulieren van de zoogdierwerkgroep Utrecht, die het initiatief steunen. Ze gaan na of er een ontheffing mogelijk is om daarmee aan de slag te gaan. Er zijn grotere robuuste organisaties nodig om capaciteit en voldoende personeel te kunnen garanderen. Een gecombineerde opvang voor meerdere diersoorten, zoals egels, eekhoorns en andere inheemse soorten, maakt dat de dierenambulances niet buiten de provinciegrenzen hoeven te rijden en dus dicht bij het eigen werkgebied kunnen blijven.

Gevraagd werd wat de dierenambulance Utrechtse Heuvelrug aan de provincie vraagt. Beoogd wordt te komen tot een samenwerking, om samen invulling te geven aan verantwoordelijkheden en taken. Dit bezoek, volgend op het rapport, is daartoe een eerste aanzet.

Gevraagd werd naar de kosten. Deze zullen uit nader onderzoek moeten blijken. Op dit moment is daar nog geen informatie over beschikbaar. Ook dit is één van de stappen die nog moeten worden gezet. Daar is hulp bij nodig en daarover is ook al contact met de PvdD. De kosten zullen t.z.t. in een vervolgrapport op een rij worden gezet.

De heer J. Maurits spreekt in namens de dierenambulance IJsselstein. Hij is bestuurslid van de stichting Dierenzorg Nederrijn. De stichting is bezig met een ver gevorderd plan om een groot opvangcentrum te creëren voor vogels en wild op de rand van de provincies Utrecht en Gelderland. Dat idee is in het rapport weggeveegd. Eind vorig jaar heeft hij samen met een medewerker van Dierenambulance Woudenberg op persoonlijke titel (naar aanleiding van een motie van PS om de situatie van de dierenambulances in beeld te brengen) contact gezocht met de ambtenaren. Uiteindelijk vond er eind januari een informatieavond plaats. In de breedte werd er toen gesproken over de problematiek van dierenambulances. Ook werd er gesproken over opvangvoorzieningen, over samenwerking, over een gefundeerde vraag richting provincie

om de rekening te presenteren aan de verantwoordelijke partijen. Er werd een voorstel gemaakt dat in twee sessies werd besproken. Op twee stichtingen na waren alle partijen aanwezig, met uitzondering van De Ronde Venen en Amsterdam. Over het algemeen waren partijen het vergaand eens. Voor een groot deel kan hij achter de presentatie van de Dierenambulance Utrechtse Heuvelrug, staan omdat de problematiek levensgroot is. Echter, in deze sector wordt er onvoldoende professioneel naar de financiële kant van de zaak gekeken. Om die reden werd er door hem een integraal onderzoek geïnitieerd naar de totale kosten van dierenambulances en naar de inkomstenkant. Gemeenten betalen zeer wisselend aan de stichtingen. Onderzocht moest worden welke rekening aan particulieren wordt gepresenteerd, wat de kosten van transport zijn voor natuurdieren, de kosten van opvang van dieren en de kosten van diergeneeskundige hulpverlening. Op basis van de discussie, is er een rapportage van 2 juni 2017 tot stand gekomen die aan de griffier van PS is aangeboden. Dat is bijna vergelijkbaar met het rapport dat PS nu heeft, maar via een U-bocht bij PS is terechtgekomen. In die rapportage worden de kosten van dierenambulances en opvangcentra gemist, in relatie tot de verantwoordelijke partijen. In het rapport van de Stichting zijn de verantwoordelijke partijen benoemd, nl. provincie, gemeenten en burgers. Vervolgens is bij dierenambulances en opvangcentra de kosten in beeld gebracht, ook om zicht te krijgen hoe professioneel er wordt gewerkt en wat de kwaliteit van de organisatie is. Naar zijn overtuiging valt er nog veel te verbeteren in de organisatie van de dierenzorg in Nederland. De diereninstellingen moeten samen de broek op houden, met gefundeerde voorstellen komen, ook als het gaat om samenwerking. O.a. moet worden gezocht naar cofinanciers. Toen dit proces werd ingezet, meldde Heuvelrug zich helaas af, omdat ze het niet eens was met de brede aanpak. Hij blijft daar achter staan en naar hij hoopt de provincie ook. Duidelijk moet worden aangegeven wat de kosten zijn van de dierenambulances, in welke verhouding de zorg is voor natuurdieren, gezelschapsdieren en in welke mate er aan particulieren een rekening kan worden gepresenteerd. Zo kan de provincie inzicht krijgen in de kosten van een dierenambulance en kan de provincie worden gevraagd hoe bijgedragen kan worden aan de zorg van de natuurdieren. Toen Heuvelrug zich afmeldde, meldde ook Woerden zich af. Uiteindelijk meldden vijf gemeenten zich af, waarna werd besloten te stoppen. Via een U-bocht ligt het voorstel weer hier, maar niet integraal, en dat betreurt hij.

De voorzitter geeft de commissieleden gelegenheid om vragen te stellen.

De heer Germis begrijpt dat de heer Maurits de financiën van de hulpverlening aan dieren wil gaan onderbouwen, die de andere insprekers kennelijk nog niet hebben. Wat let hem om samen met anderen, hier aanwezig, gezamenlijk de schouders eronder te zetten om wel 100% dekking te krijgen en om gezamenlijk op korte termijn met een goed rapport te komen? Wat is er op tegen dat partijen, die verantwoordelijkheid hebben in de zorg voor dieren, gezamenlijk gaan optrekken?

Mevrouw Keller memoreert dat haar door radio en TV vragen zijn gesteld, maar die zijn niet uitgezonden. De PvdD is groot voorstander van samenwerking. De actie van RTV Utrecht was in haar beleving nogal splijtend. Zij vraagt naar het doel van de komst van de heer Maurits. Hoe zijn de gewonde en zieke in het wild levende dieren nu het beste geholpen in de provincie Utrecht?

De heer Van Leeuwen hoopt dat de organisaties kans zien de neuzen dezelfde kant op te krijgen, dan is er een grotere kans om te scoren, zowel financieel als in ondersteuning. Hij pleit ervoor dat deze organisaties dezelfde woorden gebruiken en dezelfde strategie zijn toegegaan.

Mevrouw Kotkamp sluit aan bij de vragen van mevrouw Keller. Zij begrijpt dat de heer Maurits het initiatief heeft genomen tot samenwerking, maar dat andere organisaties het niet eens waren met de aanpak en nu een ander voorstel hebben gemaakt, dat in de optie van de heer Maurits beperkter is. De vraag is of het, in het kader van een krachtige samenwerking, wellicht beter is eerst met een wat beperktere aanpak te komen, als het gaat om opvang en vervoer van in het wild levende dieren en het gedeelte over de gezelschapsdieren in een latere fase op te pakken: wellicht is dat laatste element nu belemmerend voor een brede samenwerking.

Mevrouw Noordenbos sluit aan bij de vragen over de samenwerking tussen organisaties. Zij zoekt naar het verschil in visie tussen beide partijen. De heer Maurits wil een opvang realiseren op de grens van Gelderland en Utrecht. Is dat een geschilpunt? Ook gaf de heer Maurits aan voorkeur te hebben voor een integrale aanpak. Wat bedoelt hij daarmee?

De heer Maurits vraagt zich af waarom de vraag over samenwerking bij hem wordt neergelegd, terwijl de Dierenambulance Utrechtse heuvelrug de brekende partij was: zij hebben de samenwerking vanaf het begin "verpest". Daardoor is het initiatief uiteindelijk doodgebloed. De heer Germs vroeg hoe men nu verder moet. Wil men tot een professionele aanpak komen, dan is het goed dat de provincie de opdracht geeft voor een breed onderzoek waarbij gemeenten worden betrokken. Ook moet er een inventarisatie van de kosten van de totale dienstverlening en de kwaliteit daarvan worden gemaakt. Z.i. dient de provincie duidelijk te stellen dat, wanneer er niet aan zo'n onderzoek wordt meegewerkt, organisaties geen cent aan ondersteuning zullen ontvangen. Zij moeten dus worden verplicht aan het onderzoek mee te werken. Met integraliteit bedoelt hij dat de kostenplaatsen pas duidelijk worden wanneer alle kosten van een organisatie in beeld worden gebracht. Dan wordt duidelijk wat de kosten per getransporteerd dier zijn voor een instelling. De vraag is of de dierenambulances zelfstandig kunnen blijven opereren, waarbij hij aanteekent dat er in deze branche helaas een er zeer beperkte bereidheid is tot samenwerking. In de toekomst is meer samenwerking noodzakelijk om verder te kunnen doorontwikkelen.

Het doel van zijn komst is zijn rapport met voorstellen toe te lichten. Ook de punten uit zijn rapport, naast het rapport van De Utrechtse Heuvelrug, moeten in de discussie worden meegenomen.

De SP vroeg naar het verschil in aanpak van beide organisaties. De heer Maurits licht toe dat het feit dat Dierenambulance IJsselstein betrokken is bij een opvangcentrum nog geen rol speelt. In Gelderland is het moeilijk om een centrale locatie te kiezen: immers, wat is centraal in Gelderland? In een bredere discussie tussen provincies moet gekeken worden waar opvangcentra tot stand komen en wie daarvan gebruik kunnen maken. Dat heeft ook te maken met de vraag wie de geldschietters zijn. Wanneer een geldschietter in Eibergen een initiatief wil ondersteunen, dan zullen dierenambulances in de Achterhoek en in Twente daarvan gebruik gaan maken, zo verwacht hij. Zo zou het plaatje langzaam compleet kunnen worden gemaakt. Ook kan er worden gekozen voor een provinciale aanpak, kijkend waaraan behoefte bestaat.

Primair wilde hij de dierenambulances op de kaart zetten.

De voorzitter geeft de commissie gelegenheid over dit agendapunt van gedachten te wisselen en vragen te stellen aan de gedeputeerde.

De heer Van Leeuwen vindt het het meest zinnig dat de gedeputeerde met de belanghebbende organisaties in gesprek gaat en de resultaten daarvan met PS deelt.

Mevrouw Kotkamp sluit zich daar deels bij aan. De vraag blijft wel wat de provincie kan en wil doen. Het gaat hier om een belangrijk knelpunt dat zij graag zou helpen oplossen. Het probleem is in de afgelopen jaren aanzienlijk groter geworden. Het is zaak dat de provincie zijn verantwoordelijkheid gaat oppakken. Zij daagt de gedeputeerde uit om daarover met betrokkenen in gesprek te gaan.

De heer Van Oosterom memoreert dat hier een wettelijke taak van de provincie ligt. Onderzocht moet worden wat er nu al gebeurt. Veel gemeenten zijn bij de dierenambulances betrokken en leveren ook ondersteuning. Geïnterviewd moet worden wat er is en wat er nog meer nodig is. De provincie vraagt van organisaties altijd om een samenwerking aan te gaan. Het is zaak dat ook dit provinciebreed wordt opgepakt.

Mevrouw Keller vindt eveneens een provinciebrede aanpak noodzakelijk. De PvdD vraagt of de gedeputeerde bereid is om een integraal onderzoek te doen en te kijken naar de financiële situatie. De focus moet dan worden gelegd op de zieke en gewonde in het wild levende dieren: daar ligt ook de verantwoordelijkheid van de provincie. Huisdieren is meer een taak voor gemeenten.

De heer Germis constateert eveneens dat de provincie bevoegd gezag is voor de in het wild levende dieren. Wat kan de gedeputeerde op dat vlak betekenen?

Mevrouw Hoek deelt mede dat 50PLUS zich aansluit bij de vorige verzoeken. Zij vraagt of de gedeputeerde ook bereid is te kijken naar opvang in buurprovincies, die dicht bij de provinciegrens liggen. Wellicht geeft dat meer samenwerkingsmogelijkheden. Het kan bv. efficiënt zijn om een ziek of gewond dier, dat aan de zuidkant van Utrecht is aangetroffen, direct over de provinciegrens heen aan te bieden aan een goed functionerende opvang in die provincie, in plaats van transport naar een opvang, bv. aan de noordkant van de provincie Utrecht. Grote afstanden kunnen een belemmering zijn om de juiste zorg te bieden. Zij vraagt of de gedeputeerde dat bij de inventarisatie wil betrekken. 50PLUS wil dit goed regelen, in goede harmonie en in samenwerking met alle partijen. Het gaat tenslotte om het welzijn van de dieren.

De heer Boerkamp vraagt wat wordt verstaan onder de mededeling dat de provincie in deze bevoegd gezag is. Welke verplichtingen horen daar bij? Gaat het dan alleen om het betalen van de rekening? Hij wil niet alleen over de provinciegrenzen kijken naar samenwerking, maar ook landelijk, immers, andere provincies worden met dezelfde problemen geconfronteerd. Hoe gaan ze daar om met dierenambulances, hoe worden daar taken verdeeld?

Mevrouw Noordenbos constateert, op grond van het rapport, dat er veel aan de hand is en dat er urgentie is om tot oplossingen te komen. Inmiddels is de vogelopvang in Utrecht al gesloten. Ziet de gedeputeerde dat ook zo?

Gedeputeerde Maasdam constateert dat het lastig is een eenduidig provinciebreed overzicht te krijgen van de situatie. Zij deelt de mening dat er daarom wel een rol voor de provincie is weggelegd. Haar suggestie is dat de provincie eerst een provinciebreed beeld van dit werkveld moet zien te verkrijgen. Provinciebreed wil ook zeggen dat er over de grenzen heen moet worden gekeken naar de gehele keten. Zo krijgt de provincie inzicht in de belemmeringen die er zijn om dit goed van de grond te krijgen, c.q. in stand te houden. Een en ander kan betrekking hebben op organisaties, de kosten en de inkomsten.

De heer Van Leeuwen wil niet alleen de belemmeringen in beeld brengen maar ook de kansen.

Gedeputeerde Maasdam onderkent dat eveneens. Zij wil dit onderzoek graag vlot – nog dit jaar - uitzetten.

D66 vroeg wat het bevoegd gezag in dit kader inhoudt. De provincie heeft op dit vlak geen wettelijke taken.

Mevrouw Keller vraagt wie die taak dan wel heeft.

Gedeputeerde Maasdam vermoedt dat dit de gemeenten zijn. De provincie heeft de taak ontheffingen te verlenen voor de opvang van dieren.

Mevrouw Kotkamp weet dat, voordat de wet Natuurbescherming van kracht werd, er nooit een overheidsinstantie was die voor dit dossier verantwoordelijk was. Het valt officieel onder de zorgplicht van individuen om zorg te verlenen aan een dier in nood. Daarover is echter nooit een heldere verantwoordelijkheid afgesproken. Voor gezelschapsdieren is dit anders geregeld. Zij worden als voorwerpen gezien en vallen dienaangaande onder de Wet gevonden voorwerpen.

Gedeputeerde Maasdam laat weten dat de vraag van mevrouw Keller bij de antwoorden op eerdere vragen zal worden betrokken.

Mevrouw Kotkamp komt terug op de ontheffing voor opvang van dieren. Uit de inspraak begrijpt zij dat een deel van de problematiek ook wordt veroorzaakt door een strakkere regelgeving. Dat is positief, met het oogpunt op verdere professionalisering, maar tegelijkertijd betekent dit ook dat goede opvang aan het opvallen is. Zij wil ook nagaan in hoeverre regelgeving een rol speelt in het creëren van flexibiliteit, zonder afbreuk te doen aan de bescherming van in het wild levende dieren en de professionaliteit van de opvang.

Gedeputeerde Maasdam antwoordt dat ook die elementen in kaart zullen worden gebracht.

Nogmaals bevestigt zij de vraag van de heer Boerkamp dat er in dit kader ook naar andere provincies zal worden gekeken en hoe daar met de dierenambulances wordt omgegaan.

De voorzitter concludeert dat er op redelijke termijn een rapport aan de commissie zal worden voorgelegd waarin de problematiek inzichtelijk zal worden gemaakt. Een en ander kan mogelijk tot beleid leiden. In die zin zal er ook op de ingekomen brief van de organisaties worden gereageerd.

4.3 Memo ganzenbeleid

Mevrouw Kotkamp vindt het voorstel voor continuering van het huidige ganzenbeleid niet goed, met name gelet op de reductieopgave. Zij blijft bestrijden dat PS dit zo in december zouden hebben afgesproken. Gebleken is dat de vergassingsmethode bepaald niet diervriendelijk is. GroenLinks is van mening dat er over de oplossing van het probleem beter moet worden nagedacht en dat er niet zonder meer moet worden overgegaan tot verlenging van het beleid. Graag hoort zij de getallen over het afgelopen jaar, juist omdat er heel weinig aan reductie gedaan kon worden. Wel vindt zij het positief dat er daadwerkelijk werk gemaakt wordt van het zoeken naar alternatieven, maar daar mag het tempo wel wat worden versneld.

Mevrouw Keller memoreert dat de dierenbescherming opmerkt dat vergassing zeer stressvol en pijnlijke ervaringen zijn voor dieren en dat de overheid in dat opzicht zeer onzorgvuldig is. Zij vraagt of de gedeputeerde het met de PvdD eens is dat dit een onderbouwd signaal is van de dierenbescherming en dat de FBE dit niet zo maar naast zich kan neerleggen.

De heer Van Oosterom constateert dat het hier om een gevoelig dossier gaat. Het CDA dringt eveneens aan op alternatieve bestrijdingsmethoden, ook om de schade aan het land te beperken. De provincie vergoedt de schade die door ganzen wordt aangericht. Hij bepleit ook dat de provincie over grenzen heen kijkt. In de provincie Gelderland wordt het bedrag terugbetaald bij uitbetaling van de schade, dat de landeigenaren moeten betalen, om voor schadevergoeding in aanmerking te komen. Dat vindt hij een rechtvaardig idee. Hij vraagt of dat idee ook in de provincie Utrecht kan worden toegepast.

Gedeputeerde Maasdam heeft bij de behandeling van de kadernota toegezegd met dit memo te komen. Zij begrijpt dat GroenLinks teleurgesteld is over de verlenging van het huidige beleid. Dat is besloten in het beleidskader dat in 2016 aan de orde is geweest. Zij kan daar niets aan veranderen. Spreekster zal zeker werk maken van het zoeken naar alternatieven. Daar wordt reeds volop aan gewerkt. GroenLinks, maar ook de PvdD, plaatsten een kritische kanttekening bij de vergassingsmethodiek. Overigens wordt in dit kader niet over een diervriendelijke methode gerept, maar over de minst dieronvriendelijke methode. Ook werd gevraagd hoe GS aankijken tegen het signaal van de dierenbescherming. De provincie werkt aan de hand van voorschriften die door het CTGB worden opgesteld. Die zijn leidend voor de uitvoering. De inbreng van de dierenbescherming heeft vooral betrekking op het richtsnoer. Dat is reeds in de aanpak verwerkt. De provincie houdt zich aan de landelijke regelgeving op dit vlak. Gevraagd werd naar alternatieve bestrijdingsmethoden, ook omdat de schade stijgt. Gelderland heeft een zgn. statiegeldmethode, maar dat is niet verwerkt in het akkoord van Utrecht.

Mevrouw Keller meent dat er kan worden gesproken over een U-bocht, als het gaat om het antwoord op de vraag over de ganzenvergassing. In het memo wordt ingegaan op de verlenging van het Utrechtse ganzenakkoord en op de alternatieve beheersvormen. Echter, de ganzenvergassing wordt in die opsomming niet genoemd. Is dat bewust achterwege gebleven?

Gedeputeerde Maasdam antwoordt dat de provincie Utrecht de richtlijnen volgt. De ganzenvergassing is niet bewust achterwege gebleven. Uitgelegd is hoe de provincie tot verlenging van het ganzenakkoord is gekomen.

Mevrouw Kotkamp heeft uit het stuk van de dierenbescherming begrepen dat er juist kritiek is op het richtsnoer, hoe dat op basis van onderzoek verder is uitgewerkt en dat dit meer zorgvuldigheid vereist dan nu het geval is. Zij vraagt of de gedeputeerde bereid is daar nog eens naar te kijken.

Gedeputeerde Maasdam antwoordt dat de gebruikersvoorschriften op landelijk niveau zijn vastgesteld. Deze zijn voor de provincie Utrecht het uitgangspunt voor de verdere vormgeving hiervan.

Mevrouw Kotkamp begrijpt dat de gedeputeerde niet bereid is te kijken naar de wijze waarop de dierenbescherming het beschrijft, nl. dat er andere mogelijkheden zijn om het minder dieronvriendelijk te laten verlopen, los van de landelijke uitwerking van de voorschriften.

Gedeputeerde Maasdam meent dat deze kwestie landelijk zou moeten worden ingebracht, immers, het wordt ook landelijk ingegeven.

De voorzitter rondt de behandeling van dit agendapunt af.

4.4 Statenbrief rapportage natuur

Deze brief is op verzoek van de ChristenUnie en GroenLinks geagendeerd.

De heer De Heer brengt het volgende naar voren:

- Het rapport luidt de noodklok als het gaat om de weidevogels. Wat doet het college met dit alarmsignaal, omdat het twee provinciale iconen raakt, nl. de grutto en de kievit? De ChristenUnie heeft een half jaar geleden gevraagd om een memo over extra bescherming van de kievit. Tot nog toe blijft het college wachten op de Haagse extra inspanningen als het gaat om de weidevogel-scenario's. Wanneer ontvangen PS de Utrechtse vertaling van de landelijke intensivering?
- Bereikt de provincie de biodiversiteitsdoelen met het agrarische natuurbeheer? De rapportage concludeert dat, voor het behoud van de biodiversiteit, het agrarische natuurbeheer minder effectief is dan het gangbare natuurbeheer. Geeft deze rapportage de provincie aanleiding de keuzes ten aanzien van agrarisch natuurbeheer te heroverwegen?
- Inmiddels wordt er in de pers ook al veel geschreven over de rol van de bestrijdingsmiddelen bij de achteruitgang van de natuur en bij de insectensterfte. Voorliggende rapportage gaat vooral in op de plantegroei, maar het gaat weinig over gegevens op basis van insectenmonitoring. Wat doet de provincie met het alarmsignaal dat uit vele onderzoeken naar voren komt? Heeft dat gevolgen voor de monitoring en voor de uitwerking van de natuurvisie?
- De ChristenUnie vraagt om een apart memo over het Binnenveld. Al jarenlang wordt er op een beheersplan gewacht. Wat is de reden waarom dat zo lang duurt?
- Wat betreft de invasieve exoten pleit hij ervoor om in de volgende rapportage veel meer aandacht te besteden aan de bestrijding daarvan. Vroeger of later zal de provincie daar extra taken voor krijgen.

Mevrouw Kotkamp sluit zich bij voorgaande vragen aan. GroenLinks vraagt nadrukkelijk naar de effectiviteit van het agrarisch natuurbeheer, in relatie tot de kosten en inspanningen daarvan. Uit Duits onderzoek blijkt ook dat bepaalde gewasbeschermingsmiddelen een groot negatief effect hebben op de natuur en de biodiversiteit. Wordt het gebruik van gif als een voorwaarde uitgesloten, als het gaat om subsidietoekenning voor agrarisch natuurbeheer?

Gedeputeerde Maasdam beaamt dat deze natuurrapportage heldere taal spreekt. Inderdaad wordt breed de noodklok geluid rondom de weidevogels. Achteruitgang is inderdaad zichtbaar. Kijkend naar de grutto, is het zelfs denkbaar dat men onder de doelstelling 2012 dreigt uit te komen. Het gaat hier om een landelijk probleem. Landelijk zijn er ook middelen beschikbaar gesteld die gericht zullen worden ingezet. Het gaat om € 1,6 miljoen extra POP-middelen voor inrichting van akker- en weidevogelgronden in het agrarisch gebied. Deelname is vrijwillig, maar de provincie zal extra energie zetten op vergroting van deelname aan het weidevogelbeheer, om zo ook een extra impuls te geven aan de weidevogels.

Zij kan zich overigens niet herinneren dat er een apart memo over de kievit van haar hand zou verschijnen. Zij begrijpt vervolgens van de ambtenaren dat genoemd memo reeds is uitgegaan.

De heer De Heer legt uit dat het toen ging om een tussenrapportage, die de commissie voor de vakantie kreeg, en dat deze gevolgd zou worden door een vervolg.

Gedeputeerde Maasdam zegt toe dat er een uitgebreider memo naar de commissie zal gaan.

Voorts geeft zij aan dat in de rapportage wordt aangegeven dat agrarisch natuurbeheer leidt tot minder biodiversiteit. H.i. is er nu niet direct reden het agrarisch natuurbeheer te gaan heroverwegen. Landelijk wordt er gekeken naar de effecten van het agrarisch natuurbeheer, door middel van een monitoringspro-

gramma en een evaluatie. De resultaten daarvan worden in 2020 verwacht. Op dat moment zal worden bezien of een heroverweging van keuzes noodzakelijk is.

ANB richt zich vooral op de cultuurvolgers, nl. de weidevogels die gebaat zijn bij het agrarisch gebruik van de grond. Gerefereerd werd aan Duits onderzoek waarin een grote teruggang van het aantal insecten werd geconstateerd in relatie tot bestrijdingsmiddelen. Dat wordt niet door de provincie gemeten. De provincie richt zich op de vaatplanten die een indicatie geven van de biodiversiteit. Dit punt zal wel worden meegenomen in het monitorplan dat volgend jaar zal verschijnen.

De heer De Heer meent dat er een lobby nodig is richting Europa om de neonix-toelating zo snel mogelijk van de markt te halen. Er is een supergif in aantocht dat nog sterker is dan neonix. De lokale overheden zijn verantwoordelijk voor natuur. Zij moeten z.i. ook richting Europa lobbyen dat er niet nog meer van dergelijke zwaar giftige middelen worden toegelaten. Ze zijn 100 keer giftiger dan DDT.

Gedeputeerde Maasdam zegt toe dat zij deze kwestie in IPO-verband aan de orde zal stellen.

Voorts licht zij toe dat het beheerplan voor het Binnenveld grotendeels gereed is. In een kort memo zal zij de actuele stand van zaken beschrijven.

De invasieve exoten zullen in de volgende natuurrapportage worden meegenomen.

Mevrouw Kotkamp vroeg naar de voorwaarden subsidieaanvraag ANB. Zij zal nagaan of als voorwaarde kan worden gesteld dat er geen gif bij ANB mag worden gebruikt. Nu weet zij niet of dat mogelijk is, omdat die subsidieregeling al langjarig open staat met langjarige afspraken.

De heer Van Oosterom gaat ervan uit dat de nieuwe minister van Landbouw in het lobbyen in Brussel veel kan betekenen. De biodiversiteit loopt terug, ondanks het ANB. Op dat vlak worden er toch vele inspanningen geleverd, echter, men kan ook geen ijzer met handen breken.

Gedeputeerde Maasdam onderschrijft dat er op dat vlak hard wordt gewerkt.

De voorzitter rondt de bespreking van dit agendapunt af.

4.5 Statenbrief realisering faunapassages N237

Deze brief is op verzoek van GroenLinks geagendeerd.

Mevrouw Kotkamp deelt mede dat haar schriftelijke vragen reeds zijn beantwoord, zodat dit agendapunt niet meer hoeft te worden behandeld.

5. RONDVRAAG

De heer Schaddelee memoreert dat in de vorige vergadering met de gedeputeerde is gesproken over de verkoop van kavels in Den Dolder. Daarover zou nog schriftelijke informatie volgen, maar hij heeft dat nog niet gezien.

Gedeputeerde Maasdam memoreert dat zij tijdens de rondvraag op dit punt wilde terugkomen. Zij heeft inderdaad toegezegd dat zij nog een aantal zaken zou bekijken, bv. de vraag of de provincie in deze transactie financieel nadeel heeft geleden. Binnenkort volgt haar reactie richting deze commissie.

Zij zegt de heer Schaddelee desgevraagd toe dat er geen onomkeerbare stappen zullen worden gezet tot het moment dat nieuwe informatie over deze kwestie in deze commissie worden besproken.

Mevrouw Kotkamp begrijpt dat de besluitvorming van GS over de gunning wordt uitgesteld.

Mevrouw Broere vraagt of zij ervan kan uitgaan dat de reactie richting deze commissie nog voor de komende PS-vergadering zal verschijnen.

Gedeputeerde Maasdam antwoordt dat dit niet gaat lukken, maar dat is geen onwil.

Mevrouw Broere constateert dat vragen nogal eens een dag na de PS-vergadering worden beantwoord. Het valt haar fractie op dat antwoorden van GS laat doorkomen, waardoor PS een informatieachterstand oploopt, hetzij bewust hetzij onbewust. Zij vraagt daar nadrukkelijk aandacht voor.

6. MEDEDELINGEN GS

Gedeputeerde Maasdam deelt mede dat er vorige week een informele bijeenkomst met de woordvoerders heeft plaatsgevonden over de landbouwvisie natuur. GS gaan met de input aan de gang. Dat betekent dat de hoofdlijnennotitie in de eerste commissievergadering van 2018 aan de orde zal komen, waardoor het statenvoorstel één statenvergadering gaat doorschuiven. Dit uitstel komt de kwaliteit van de landbouwvisie ten goede, zo is haar overtuiging.

6. SLUITING

Niets meer aan de orde, sluit de voorzitter de vergadering.